

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
YAŞADIKLARI İLK DENEYİMLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esra DELİCAN

TOKAT

Temmuz, 2019

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN
YAŞADIKLARI İLK DENEYİMLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esra DELİCAN

Danışman: Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ

TOKAT

Temmuz, 2019

JÜRİ ONAY SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Esra Delican'ın "Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları İlk Deneyimler" adlı çalışması 05/07/2019 tarihinde jürimiz tarafından Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

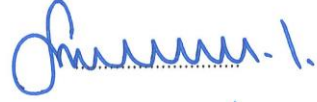
Adı Soyadı

İmza

Başkan: Doç. Dr. Hakan AKDAĞ

Üye (Tez Danışmanı): Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ

Üye: Dr. Öğr. Üyesi İsa TAK

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

.../.../201..

Enstitü Müdürü

ETİK SÖZLEŞME

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgi toplama ve raporlaştırma sürecinin Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna, genel akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak gerçekleştirildiğini; bu tez çalışmasını “intihali engelleme” programı ile taradığımı, bana ait olmayan tüm bilgi, düşünce ve bulgulara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan eder, sorumluluğun tarafıma ait olduğunu kabul ederim.

Tarih:05/07/2019

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Esra Delican

ÖNSÖZ

21.yüzyılda yaşanan hızlı teknolojik ilerlemeler her alanda etkilerini gösterirken eğitim-öğretim süreçlerinde de yeni ve daha önce deneyimlenmemiş öğrenme ortamlarının oluşmasını sağlamaktadır. Diğer taraftan tüm bu teknolojik ilerlemelere henüz öğretmenin rolünü karşılayabilecek bir ortamın oluşturulması mümkün olmamıştır. Başka bir ifadeyle öğretmen öğrenme sürecindeki kritik etkisini hala devam ettirmektedir.

Öğretmenlerin özellikle de sınıf öğretmenlerinin öğrenci üzerindeki kritik etkisi göz önüne alındığında toplumun gelecek yapısını şekillendirmede önder oldukları ifade edilebilir. Bu çerçevede öğretmen olmayı pedagojik bilgi, alan bilgisi ve genel kültür olmak üzere üç bağlam üzerinde tanımlamak önemlidir.

Bu çalışma göreve yeni başlayan öğretmenlerin ilk deneyimlerini anlamak, bu deneyimleri gün yüzüne çıkarmak ve göreve yeni başlayacak ya da halen görevde olan öğretmenlerin bu deneyimlerden yararlanmasını sağlamak üzere gerçekleştirilmiştir. Tüm sınıf öğretmenlerine özellikle de göreve yeni başlayacak sınıf öğretmenlerine bu deneyimlerin ulaşması dileğiyle...

TEŞEKKÜR

Araştırmalarım boyunca farklı bakış açıları ve bilimsel katkılarıyla beni aydınlatan, ilgi ve yardımlarını benden esirgemeyen değerli hocam Doç. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ'e teőekkürü borç bilirim.

Tez yazım sürecinde ve savunma aşamasında önerdikleriok değerli fikirlerle teze katkılar sunan değerli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi İsa TAK'a ve Doç. Dr. Hakan AKDAĞ'a teőekkürlerimi sunarım.

Araştırma süresince destek olanalışma arkadaşlarıma, okul müdürlerine, araştırmanın her aşamasında sabırla deneyimlerini paylaşan sınıf öğretmenlerine teőekkürü bir borç bilirim.

Beni yetiştirip bu günlere getiren, her zaman maddi ve manevi desteklerini hissettiğim kıymetli annem ve babama, kardeşime, bu uzun süreçte güçlükleri aşmamda sevgi ve desteğini esirgemeyen, bana her durumda anlayışı ve sabrıyla yardımcı olan sevgili eşime ve oğluma sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Tokat, 2019

Esra Delican

ÖZET

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN YAŞADIKLARI İLK DENEYİMLER

Delican, Esra

Yüksek Lisans, Sınıf Eğitimi Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ömer Faruk Sönmez

Temmuz 2019, xiii + 60 sayfa

Bu çalışmanın temel amacı sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıklarındaki deneyimlerini ortaya koymaktır. Bu temel amaç doğrultusunda sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıklarındaki mesleki bilgi ve yeterlikleri, kendi sınıflarındaki ilk deneyimleri ve göreve yeni başlayacak meslektaşlarına önerileri belirlenmiştir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıklarındaki deneyimleri nitel bir yaklaşımla incelenmiştir. Verilerin toplanmasında ve değerlendirilmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerini, hislerini ve algılarını ortaya koymak için “sınıf öğretmenliği lisans programından mezun olmak ve özel veya devlet okullarında en az bir, en çok üç yıl görev yapmış olmak” ölçütü araştırmanın katılımcılarının seçilmesinde temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Belirlenen ölçütü karşılayan sınıf öğretmenleri ile iletişime geçilmiş, gönüllü olarak yer almak isteyen 24 sınıf öğretmeni araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Araştırmada yer alan katılımcıların göreve ilk başladıklarındaki deneyimlerine yönelik görüşlerini ortaya koymak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerine açık-uçlu soru formu uygulanmıştır.

Çalışma grubunda yer alan katılımcıların farklı şehir ve bölgelerde bulunmasından dolayı telefon ve internet aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra katılımcılara oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu e – posta yolu ile gönderilmiş, görüşmelerin tekrarı yapılarak araştırmacıların yazılı olarak da ilk

ders anlatımı deneyimlerini betimlemeleri istenmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde elde edilen ses kayıtları ve yazılı kayıtlar araştırmacı tarafından Word programına aktarılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi süresinde almış oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II derslerinin sınıf öğretmenlerinin meslek hayatlarına olumlu etki ettiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Hiçbir öğretmenin kendisini oldukça yüksek düzeyde yeterli görmediği belirlenmiştir. Buna ek olarak göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin mesleki bilgi ve yeterlik açısından kendilerini genel olarak deneyimsiz ve yetersiz gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin deneyim kazanarak zaman içinde başarılı olabileceklerine inançlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenleri görev yerlerine ilk gittiklerinde kendilerini heyecanlı, kaygılı, korkulu, mutlu, üzgün ve yalnız hissetmektedirler. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerinde kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların nedenleri azdan çoğa doğru okula uyum süreci, veli ilgisizliği, birleştirilmiş sınıf uygulamasının güçlükleri, deneyimsizlik ve farklı ana dili başlıkları altında toplanabilmektedir. Sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı yaptıkları günün sonundaki hislerine bakıldığında sınıf öğretmenleri çoktan aza doğru mutluluk, zorlanma, umut, başarı, başarısızlık, emek ve endişe hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu süreç sonunda öğretmenlerin genel olarak birtakım olumsuzluklarla karşılaşmış olmalarına rağmen genel olarak kendilerini mutlu hissettikleri belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları aşmada destek aldıkları kişiler azdan çoğa doğru araştırma makaleleri, veliler, aile, milli eğitim müdürlüleri, muhtar, okul yönetimi ve meslektaşlar başlıkları altında toplanabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sınıf öğretmeni, deneyim, mesleki yeterlilik.

ABSTRACT

THE FIRST EXPERIENCES OF NEWLY APPOINTED PRIMARY EDUCATION TEACHERS

Delican, Esra

Master's Thesis, Division of Primary Education

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ömer Faruk Sönmez

July, 2019, xiii + 60 pages

The main purpose of this study is to reveal the first experiences of newly appointed primary education teachers. In line with this basic purpose, the professional knowledge and competence of the primary education teachers when they first started to work, their first experiences in their classes and their suggestions to their new colleagues were determined.

In this research, the first experiences of newly appointed primary education teachers were examined with a qualitative approach. Descriptive analysis method was used to collect and evaluate the data. Criterion sampling method was used to determine the study group. In order to reveal the experiences, feelings and perceptions of the newly primary education primary teachers, the criteria of “graduating from primary school undergraduate program and having worked in private or public schools for at least one, at most three years” were determined as the main criteria for the selection of the participants. The primary education teachers who met the defined criteria were contacted and 24 classroom teachers who volunteered to participate voluntarily formed the participants of the study. A semi-structured interview form was used to reveal the opinions of the participants in the study regarding their experiences at the beginning. An open-ended questionnaire was applied to the primary education teachers in the study group.

As the participants of the study group were located in different cities and regions, interviews were conducted via telephone and internet. In addition, the semi - structured interview form was sent to the participants via e - mail and the interviews

were repeated and the researchers were asked to describe their first lecture experiences in writing. Voice recordings and written recordings obtained from the interviews with the primary education teachers were transferred to the Word program by the researcher. Content analysis technique was used in the analysis of the obtained data.

Primary education stated that the School Experience and Teaching Practice I - II courses they received in undergraduate education had a positive effect on their professional skills. It was determined that none of the teachers considered themselves highly qualified. In addition, it has been found that the new class teachers who have started to work in general consider themselves inexperienced and inadequate in terms of professional knowledge and competence. In addition, it has been concluded that classroom teachers are confident that they can be successful by gaining experience. Primary education teachers feel excited, anxious, fearful, happy, sad and lonely when they first go to work. In the study, it was concluded that classroom teachers considered themselves sufficient in their communication skills. The reasons for the problems faced by primary education teachers can be grouped under the headings of school adaptation process, parents' indifference, difficulties of unified classroom practice, inexperience and different mother tongue. Looking at the feelings of the primary education teachers at the end of the first lecture day, it was concluded that primary education teachers felt happiness, strain, hope, success, failure, labor and concern. At the end of this process, it was determined that although teachers experienced some negative effects in general, they felt happy in general. Persons whom the primary education teachers receive support in overcoming the problems can be grouped under the headings of research articles, parents, family, national education principals, headman, school administration and colleagues.

Key Words: Primary education teachers, experience, professional competence

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
Problem Durumu.....	1
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi	4
Sayıtlar.....	5
Sınırlılıklar	5
Tanımlar.....	5
BÖLÜM II	6
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
Türkiye’de Sınıf Öğretmenlerinin Lisans Programları, Atanma Süreçleri ve Göreve Başladıklarında Karşılaştıkları Durumlar	6
Sınıf Öğretmenliği/Sınıf Eğitimi Lisans Programları	6
1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Programı	7
2006 Sınıf Öğretmenliği Programı	9
2018 Sınıf Eğitimi Lisans Programı	11
Türkiye’de Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başlama Süreci.....	14
Sınıf Öğretmeninin Atanma Süreci.....	14
Aday Öğretmenlik Süreci	15
Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başladıklarında Karşılaştıkları Durumlar	17
Sınıf İçinde Karşılaşılan Sorunlar	18
Okul Kültürü ve Örgütsel Uyum	19
Çevre Koşullarına ve Sosyal Hayata Uyum	20
BÖLÜM III	21
YÖNTEM	21

Araştırmanın Modeli.....	21
Çalışma Grubu	21
Veri Toplama Aracı	22
Verileri Toplama Süreci.....	24
Verilerin Analizi	25
BÖLÜM IV	26
BULGULAR.....	26
BÖLÜM V	42
TARTIŞMA	42
BÖLÜM VI.....	45
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	45
KAYNAKÇA.....	49
EKLER.....	54
Ek 1. Veri Toplama Aracı.....	54
Ek 2. Yazarın Özgeçmişi	60

TABLULAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. 1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler	8
Tablo 2. 2006 Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler.....	10
Tablo 4. Aday Öğretmen Yetiştirme Programı.....	16
Tablo 5. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımları	26
Tablo 6. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başladıkları Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları.....	26
Tablo 7. Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Staj Yaptıkları Yerleşim Yeri Türlerine İlişkin Dağılımları	27
Tablo 8. Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Staj Yaptıkları Sınıf Türlerine İlişkin Dağılımları.....	27
Tablo 9. Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Kendilerini Mesleki Bilgi ve Yeterlik Açısından Değerlendirmeleri.....	29
Tablo 10. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başladıkları Zamana İlişkin Hisleri	30
Tablo 11. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yerlerine Kimlerle Ulaştıklarına İlişkin Bulgular.....	31
Tablo 12. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yerlerine Ulaşma Yöntemleri	31
Tablo 13. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yerlerine Gittiklerinde Psikolojik ve Sosyal Açından Kendilerine Yönelik Algılarına İlişkin Bulgular	32
Tablo 14. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarına İlk Girdikleri Andaki Hislerine İlişkin Bulgular.....	33

Tablo 15. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarıyla İlk İletişimlerine İlişkin Hislerine İlişkin Bulgular	34
Tablo 16. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Aynı İletişim Yolunu Kullanıp Kullanmayacaklarına İlişkin Bulgular	34
Tablo 17. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Tekrar İlk Ders Anlatacak Olsalar Dikkat Edecekleri Noktalara İlişkin Görüşleri.....	35
Tablo 18. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin İlk Ders Anlatımı İçin Yaptıkları Hazırlıklara İlişkin Bulgular	36
Tablo 19. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Tekrar İlk Derslerini Anlatacak Olsalar Yapacakları Hazırlıklara İlişkin Bulgular	37
Tablo 20. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin İlk Ders Anlatımı Günü Sonunda Hissettiklerine İlişkin Bulgular	38

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. 2018 Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler.....	12
Şekil 2. 2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Derslerin Meslek Bilgisi, Genel Kültür ve Alan Eğitimi Kategorileri Açısından Dağılımı	13
Şekil 3. 2013 Yılından İtibaren Türkiye’de Öğretmen Atamalarına Temel Olan Sınavların Değişimi	15
Şekil 4. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet, Yaş ve Görev Sürelerine İlişkin Dağılımları	22
Şekil 5. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Almış Oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II Derslerinin Mesleki Hayatlarına Etkisine İlişkin Değerlendirmeleri	28
Şekil 6. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Lisans Eğitiminden Mezun Olduktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Açısından Kendilerini Yeterli Görme Düzeyleri	29
Şekil 7. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin İlk Ders Anlatımı Yaptıkları Günde Karşılaştıkları Sorunlar	39
Şekil 8. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunların Nedenlerine İlişkin Görüşleri.....	40
Şekil 9. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunları Aşmada Destek Aldıkları Kişilere İlişkin Görüşleri.....	41

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, alt problemleri, amacı, önemi, sayıtları (varsayımlar), sınırlılıkları, tanımları ve kısaltmalarına yer verilmiştir.

Problem Durumu

Bilgi çağı olarak adlandırdığımız 21. yüzyılda sosyal, ekonomik ve kültürel değişimler ve özellikle iletişim alanındaki teknolojik gelişmeler hızla devam etmektedir. Bu değişim ve etkileşim sürecinde öğretmenlerin üstlenecekleri roller, toplumun gelecekteki niteliklerini oluşturmasında göz ardı edilemez bir etkiye sahiptir. Özellikle sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle geçirdiği uzun süre ve eğitim uygulamaları açısından diğer öğretmenlik alanlarından farklılaşan bir durumda olduğu söylenebilir. Birinci sınıfa başlayan öğrenciler dört yıllık ilkokul süresini sınıf öğretmenleriyle paylaşmakta ve bu süre içinde çocuklar sosyal, kültürel ve akademik açıdan gelecekteki konumlarını belirleyen önemli adımlar atmaktadır.

Türkiye’de sınıf öğretmeni adayları lisans programlarında yer alan teorik ve uygulamalı derslerle meslek hayatına hazırlanmaktadır. Lisans programında yer alan bu dersler doğrultusunda öğretmen adayları meslek hayatları boyunca gerekecek alt yapıyı oluşturmaya başlamaktadır. Bu durum göz önüne alınarak sınıf öğretmenlerinin eğitim ve öğretim sürecinde ihtiyaç duyabilecekleri teorik bilgiler ve eğitimsel yaşantılar genel olarak sınıf öğretmenliği lisans programları içinde yer almaktadır. Sınıf öğretmenliği lisans programını incelediğimizde teorik derslerin yanında uygulama derslerinin de bulunduğu görülmektedir (Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], 2006). Sınıf öğretmeni adayları uygulama dersleri kapsamında Okul Deneyimi, Öğretmenlik Uygulaması 1 ve Öğretmenlik Uygulaması 2 derslerini almaktadır. YÖK (2006) bu derslerin içeriklerini şu şekilde ifade etmektedir:

Okul Deneyimi: a) Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemlene. b) Öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözlemlene. c) Okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı

toplumla ilişkilerini inceleme. d) Okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Öğretmenlik Uygulaması I: a) Uygulama okulunda bir gün içinde yapılacak işleri belirleme. b) Bir günlük plan hazırlama. c) Planın gerektirdiği ortam, materyal ve ölçme araçlarını hazırlama, hazırladığı planı ya da plandaki bazı etkinlikleri uygulama, d) Bir öğrenci için istenmeyen davranışları yönetme planı hazırlama, uygulama ve değerlendirme, e) Bu dersteki uygulamalar ile ilgili öz değerlendirme raporu doldurma. f) Portfolyo hazırlama

Öğretmenlik Uygulaması II: a) Her hafta bir günlük plan hazırlama. b) Hazırlanan planı uygulama, c) Uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama öğrencisi tarafından değerlendirilmesi, d) Değerlendirmeler doğrultusunda düzeltmelerin yapılması ve tekrar uygulama yapılması, e) Portfolyo hazırlama.

Öğretmen eğitim programları genel olarak teorik bilgilerin öğretilmesi ve araştırma çalışmaları ile başlamakta ve uygulama derslerinde teorik bilgilerin gerçek sınıf ortamına taşınmasıyla devam etmektedir (Carston, 1999, s. 203). Öğretmen adayları için uygulama dersleri, daha önce öğrenilen teorik alan bilgilerini sınıf ortamında uygulayabilmek için büyük bir imkân sunmaktadır (Moore, 2003, s. 31). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının meslek hayatlarındaki başarısı açısından uygulama derslerinin önemli bir yeri olduğu ifade edilebilir. Diğer taraftan deneyim ve uygulama derslerindeki çalışmaların dışında, öğretmen adayları uygulama derslerinde pek çok yeni durumla karşılaşmakta ve bu durumlara o an için yeni çözüm üretmeleri gerektiğini fark etmektedirler. Geçmişte kullanılan ve günümüzde kabul gören eğitimsel teoriler doğrultusunda öğretmen adayları pek çok öğretimsel strateji ve yöntemi uygulama derslerinde kullanabilme fırsatı bulmaktadır (Korthagen, Kessels, Koster, Lagerwerf ve Wubbels, 2001, s. 5). Ancak öğretmen adayları uygulama sürecinde kendilerine verilen ödevleri gerçekleştirirken ve rutin kuralları uygulamanın da kaygısını duymaktadırlar (McBee, 1998). Rosalind (1997) ve Capel (1997) öğretmen adaylarının en büyük korkularının danışman öğretim üyesi ve uygulama öğretmeni tarafından değerlendirilmek olduğunu ifade etmektedir (Kılıç ve Altuk, 2010, s. 16). Bu durum öğretmen adaylarının ödev olarak belirlenen olaylara odaklanmasına ve sınıf ortamında yaşanan diğer olayları gözden kaçırmaya neden olabilmektedir. (Abdal-Haqq, 1998, akt. Moore, 2003). Türkiye’de sınıf öğretmenleri adayları üzerinde yapılan araştırmalarda ise (Akkoç, 2003; Azar, 2003; Boz ve Boz, 2006; Eraslan, 2008; Harmandar, Bayrakçeken, Kıncal, Büyükkasap ve Kızılkaya, 2000; Saratlı, 2007; Taşkın, 2006; Yıldız, 2002; Yoldaş ve diğ. 2002) öğretim üyelerinin, uygulama öğretmenlerinin ve ödevlerin öğretmen adayları üzerinde benzer kaygıları oluşturmadığı sonucuna ulaşılmış ve bu durum fakülte-okul iş birliğindeki kopuklukların bir sonucu

olarak tarafların ilgisizliğine yordanmıştır (Kılıç ve Altuk, 2010). Bu açıdan öğretmen adaylarının deneyimlerini belirlemede uygulama sürecinde yapılan çalışmaların ve fakülte-okul iş birliğinin önemli bir etkisinin olduğu görülmektedir.

Öğretmen adaylarının deneyimlerini belirleyen diğer bir faktör de uygulama yapılan okulun, sınıfın ve öğrencilerin özellikleridir. Türkiye’de yer alan eğitim kurumları sosyo-ekonomik düzey, fiziki donatılar ve bulunduğu bölgenin nitelikleri bakımından farklılıklar göstermektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama yaptıkları okullar ile göreve başladıkları okulların özelliklerinin farklılaşması da bu durumun doğal bir sonucu olarak göze çarpmaktadır. Korkmaz, Akbaşı ve Saban (2004) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının büyük bir çoğunluğunun göreve istekle başladığı; ancak göreve başladıkları yerler ve öğrencileri hakkında çok fazla gerçekçi bilgilere sahip olmamalarından dolayı öğrencilere ulaşmada ve çevreyle etkili bir iletişim kurmada sorunlar yaşadıkları ifade edilmektedir.

Göreve yeni başlayan öğretmenlerle ilgili pek çok çalışma (Çalık, 2006; Çetin, 2013; Duran, Sezgin ve Çoban, 2011; Garip, 2009; Korkmaz, Akbaşı ve Saban, 2004; Öztürk, 2016; Sarı ve Altun, 2015) yapılmış olsa da doğrudan sınıf öğretmenlerinin ilk deneyimlerini belirlemeye yönelik çalışmaların kısıtlı olduğu ifade edilebilir. Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin ilk deneyimlerinin belirlenmesi hem halihazırda görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları olguyu daha derinlemesine anlayabilmesini hem de sınıf öğretmeni adaylarının bu süreci daha iyi kavrayabilmesini sağlayabilir. Bu nedenle araştırmanın temel konusu göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerini ilk deneyimlerini betimlemektir.

Araştırmanın Amacı

Problem durumunda ifade edilenler göz önüne alındığında sınıf öğretmeni adaylarının teorik ve uygulama dersleri kapsamında yapılan çalışmalarla meslek hayatlarına hazırlandıkları ifade edilebilir. Ancak yapılan araştırmalarda uygulama derslerinde ne kadar çalışma yapılırsa yapılsın gerçek öğretmenlik deneyiminin uygulama çalışmalarından farklılaştığı sonucuna ulaşıldığı görülmektedir (Azar, 2003; Brooks, 1985; Capel 1997; Carslon, 1999; Kılıç ve Altuk, 2010; Korkmaz ve diğerleri, 2004; Korthagen, Kessels, Koster, Lagerwerf ve Wubbels, 2001; Moore, 2003; Rosalind, 1997). Durum bu açıdan ele alındığında yapılacak çalışmanın temel konusu

göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları deneyimleri incelemektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Sınıf öğretmenleri göreve ilk başladıklarında, gerekli mesleki bilgi ve yeterlik açısından kendilerini nasıl değerlendirmektedir?
2. Sınıf öğretmenleri görev yerlerine ulaşmalarını nasıl sağlamaktadır?
3. Sınıf öğretmenleri göreve ilk başladıklarında psikolojik ve sosyal açıdan kendilerini nasıl değerlendirmektedir?
4. Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin kendi sınıflarındaki ilk deneyimleri nelerdir?
5. Sınıf öğretmenlerinin göreve yeni başlayacak meslektaşlarına önerileri nelerdir?

Araştırmanın Önemi

Öğretmen eğitim programları, genel olarak teorik bilgilerin öğretilmesi ve araştırma çalışmaları ile başlamakta ve uygulama derslerinde teorik bilgilerin gerçek sınıf ortamına taşınmasıyla devam etmektedir (Carston, 1999, s. 203). Öğretmen adayları için uygulama dersleri, daha önce öğrenilen teorik alan bilgilerini sınıf ortamında uygulayabilmek için büyük bir imkân sunmaktadır (Moore, 2003, s. 31). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının meslek hayatlarındaki başarısı açısından uygulama derslerinin önemli bir yeri olduğu ifade edilebilir. Diğer taraftan deneyim ve uygulama derslerindeki çalışmaların dışında, öğretmen adayları uygulama derslerinde pek çok yeni durumla karşılaşmakta ve bu durumlara o an için yeni çözüm üretmeleri gerektiğini fark etmektedirler.

Öğretmen adaylarının deneyimlerini belirleyen önemli bir faktör de uygulama yapılan okulun, sınıfın ve öğrencilerin özellikleridir. Türkiye’de yer alan eğitim kurumları sosyoekonomik düzey, fiziki donatılar ve bulunduğu bölgenin nitelikleri bakımından farklılıklar göstermektedir. Sınıf öğretmeni adaylarının uygulama yaptıkları okullar ile göreve başladıkları okulların özelliklerinin farklılaşması da bu durumun doğal bir sonucu olarak göze çarpmaktadır.

Durum bu açıdan ele alındığında göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin ilk deneyimlerinin belirlenmesi ve paylaşılması hem sınıf öğretmeni adaylarının hem de görevinin ilk yıllarında olan sınıf öğretmenlerinin karşılaşabilecekleri güçlüklerle başa çıkma noktasında önem taşıdığı düşünülmektedir.

Sayıtlar

- Görüşmeye katılan öğretmenler görüşlerini belirtirken yeterli düzeyde motive olmuştur.
- Görüşmeye katılan öğretmenlerin sorulara samimiyetle cevap verdikleri varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın bulguları ve sonuçları araştırma sürecine gönüllü olarak katılmak isteyen ve görevinin ilk üç yılını henüz tamamlamış olan sınıf öğretmenlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Sınıf Öğretmeni: Eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği/edatimi programlarından mezun olmuş olan ve ilkokul süresince birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar görev yapan öğretmendir.

Yeterlik: Bir meslek alanına özgü görevlerin yapılabilmesi için gerekli olan mesleki bilgi, beceri ve tutumlara sahip olma durumudur (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2006).

Mesleki Gelişim: Öğretmenlerin mesleki gereksinimlerine yönelik gelişimlerini sağlayacak her türlü etkinlik ve çalışmalaradır (Elçiçek, 2016).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Türkiye’de Sınıf Öğretmenlerinin Lisans Programları, Atanma Süreçleri ve Göreve Başladıklarında Karşılaştıkları Durumlar

Türkiye’de 1923 – 1981 yılları arasında ilkokullara öğretmen yetiştirmede temel kaynak olarak kurulan okullar İlköğretmen Okulları, Köy Enstitüleri ve İki Yıllık Eğitim Enstitüleri olmuştur (Kavak, Aydın ve Akbaba Altun, 2007, s. 28). 1982 yılından itibaren ise sınıf öğretmeni yetiştirme görevinin pedagojik formasyon, iki yıllık programlar ve dört yıllık programlar aracılığıyla Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinden Üniversitelerin bünyesine geçtiği görülmektedir.

Sınıf Öğretmenliği/Sınıf Eğitimi Lisans Programları

Türkiye’de Cumhuriyetin kuruluşundan 1982 yılına dek sınıf öğretmenliğinin kaynakları Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde yer alan İlköğretmen okulları, Köy Enstitüleri ve İki Yıllık Eğitim Enstitüleri iken 1982 yılından itibaren öğretmen yetiştirmenin görevi üniversitelere geçmiştir. Eğitim Fakültelerinin 1998, 2006 ve 2018 yıllarında uygulamaya giren öğretmen yetiştirme lisans programları ise halen lisans programlarında etkisini göstermektedir. Özellikle sınıf öğretmenliği açısından uygulanan programların birbirlerinden farklı olanaklar ve dezavantajlar ortaya çıkardığı söylenebilir.

Öğretmen eğitim programları genel olarak teorik bilgilerin öğretilmesi ve araştırma çalışmaları ile başlamakta ve uygulama derslerinde teorik bilgilerin gerçek sınıf ortamına taşınmasıyla devam etmektedir (Carston, 1999, s. 203). Öğretmen adayları için uygulama dersleri, daha önce öğrenilen teorik alan bilgilerini sınıf ortamında uygulayabilmek için büyük bir imkân sunmaktadır (Moore, 2003, s. 31). Bu doğrultuda öğretmen adaylarının meslek hayatlarındaki başarısı açısından uygulama derslerinin önemli bir yeri olduğu ifade edilebilir. Diğer taraftan deneyim ve uygulama derslerindeki çalışmaların dışında, öğretmen adayları uygulama derslerinde pek çok yeni durumla karşılaşmakta ve bu durumlara o an için yeni çözüm üretmeleri gerektiğini fark etmektedirler.

Türkiye’de sınıf öğretmeni adayları lisans programlarında yer alan teorik ve uygulamaya yönelik derslerle meslek hayatına hazırlanmaktadır. Lisans programında yer alan bu dersler doğrultusunda öğretmen adayları meslek hayatları boyunca gerekecek alt yapıyı oluşturmaya başlamaktadır. Bu durum göz önüne alınarak sınıf öğretmenlerinin eğitim ve öğretim sürecinde ihtiyaç duyabilecekleri teorik bilgiler ve eğitimsel yaşantılar genel olarak sınıf öğretmenliği lisans programları içinde yer almaktadır. Sınıf öğretmenliği lisans programını incelediğimizde teorik derslerin yanında uygulama derslerinin de bulunduğu görülmektedir.

1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Programı

1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Programında, programın amacında öğretmenlerin konu alanlarındaki dersleri öğrenirken diğer taraftan öğretmenlik formasyon dersleri ile öğretmenlik mesleğine ve anlayışına hazırlanmaları amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda sekiz yarıyıl ve toplam 152 krediden oluşan 1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Programında Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Tablo 1’de ifade edilen derslere yer verilmiştir (YÖK, 1998).

Tablo 1. 1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Temel Matematik I • Canlılar Bilimi • Türk Tarihi ve Kültürü • Coğrafyaya Giriş • Türkçe I: Yazılı Anlatım • Yabancı Dil I • Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I • Öğretmenlik Mesleğine Giriş 	<ul style="list-style-type: none"> • Temel Matematik II • Genel Kimya • Uygarlık Tarihi • Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği • Türkçe II: Sözlü Anlatım • Yabancı Dil II • Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II • Okul Deneyimi I
3.Yarıyıl	4.Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Genel Fizik • Türk Dili I: Ses ve Şekil Bilgisi • Ülkeler Coğrafyası • Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı • Sanat Eğit. Kuramları ve Yöntemleri • Müzik I • Beden Eğitimi I • Bilgisayar • Gelişim ve Öğrenme 	<ul style="list-style-type: none"> • Çevre Bilimi • Türk Dili II: Cümle ve Metin Bilgisi • Çocuk Edebiyatı • Resim-İş Eğitimi • Müzik II • Beden Eğitimi II • Fen Bilgisi Laboratuvarı • Güzel Yazı Teknikleri ve Öğretimi • Öğretimde Planlama ve Değerlen.
5.Yarıyıl	6.Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Müzik Öğretimi • Fen Bilgisi Öğretimi I • İlk Okuma ve Yazma Öğretimi • Hayat Bil. ve Sosyal Bil. Öğretimi I • Matematik Öğretimi I • Öğretim Tek. ve Materyal Geliştirme • Seçmeli I 	<ul style="list-style-type: none"> • Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi • Fen Bilgisi Öğretimi II • Türkçe Öğretimi • Hayat Bil. ve Sosyal Bil. Öğretimi II • Matematik Öğretimi II • Sınıf Yönetimi • Seçmeli II
7.Yarıyıl	8. Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi • Vatandaşlık Bilgisi • Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi • İlköğretimde Drama • Okul Deneyimi II • Seçmeli III 	<ul style="list-style-type: none"> • Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim • Sağlık ve Trafik Eğitimi • Rehberlik • Öğretmenlik Uygulaması • Seçmeli IV

Tablo 1’de ifade edilen dersler incelendiğinde 1998 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan derslerin sekiz yarıyılta tamamlandığı görülmektedir. Dört yıllık süreçte öğretmen adaylarının 2. yarıyılta Okul Deneyimi I, 7. yarıyılta Okul Deneyimi II ve 8. yarıyılta Öğretmenlik Uygulaması olmak üzere 3 farklı uygulama ve deneyim

dersi aldıkları görülmektedir. Bu dersler öğretmenlik formasyonu dersleri başlığı altında tanımlanmaktadır. 1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Programında bu derslerin tanımları şu şekilde ifade edilmektedir (YÖK, 1998, s. 17- 18) ;

Okul Deneyimi I: Bu derste öğretmen adaylarının mümkün olduğu kadar erken bir aşamada, bir uygulama öğretmeni nezaretinde okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini çeşitli yönlerden tanıması amaçlanmaktadır. Bu ders kapsamında yer alması önerilen başlıca etkinlikler şunlardır: okul örgütü ve yönetimi, okuldaki günlük işler, zümre etkinlikleri, bir öğrencinin okuldaki günlük yaşantısı, bir öğretmenin okuldaki günlük yaşantısı, okul-aile işbirliği, ana ve yan branşlarla ilgili derslerin gözlenmesi, okul ve sorunları, araç-gereç ve yazılı kaynaklar ve öğretmenlik mesleğinin çeşitli yönleri.

Okul Deneyimi II: Okullarda bir uygulama öğretmeni nezaretinde Öğretmenlik Uygulaması dersine temel oluşturmak amacıyla yapılan gözlem ve uygulamalar; bazı gözlem ve uygulama konuları: öğretimde soru sorma, yönerge ve açıklamalar, dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü, çeşitli yönlerden bir öğrencinin incelenmesi, öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi, dersi planlama, ders kitaplarından yararlanma, grup çalışmaları, sınıf organizasyonu, çalışma yapraklarının hazırlanması ve kullanılması, sınıf içinde mikro öğretim uygulamaları.

Öğretmenlik Uygulaması: Haftada bir tam gün ya da iki yarım gün (minimum 12 hafta) öğretmen adaylarının bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazanmasına ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir biçimde öğretmesi ve iki saat öğretmenlik uygulaması semineri (öğretmenlik uygulamasının değerlendirilmesi ve paylaşılması).

1998 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları 2006 yılına kadar sınıf öğretmenliği lisans programında kullanılmış ve 2009 yılına dek Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Lisans Programından mezun olanlar bu program doğrultusunda eğitim almışlardır.

2006 Sınıf Öğretmenliği Programı

2006 yılında uygulanmaya başlayan Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Programında 1998 programında olduğu gibi öğretmenlerin konu alanlarındaki dersleri öğrenirken diğer taraftan öğretmenlik formasyon dersleri ile öğretmenlik mesleğine ve anlayışına hazırlanmaları amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda sekiz yarıyıl ve toplam 159 krediden oluşan 2006 Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Tablo 2’de ifade edilen derslere yer verilmiştir (YÖK 2006);

Tablo 2. 2006 Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler

1.Yarıyıl	2.Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Eğitim Bilimine Giriş • Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I • Türkçe I: Yazılı Anlatım • Yabancı Dil I • Bilgisayar I • Uygurluk Tarihi • Temel Matematik I • Genel Biyoloji • Genel Coğrafya 	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitim Psikolojisi • Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II • Türkçe II : Sözlü Anlatım • Yabancı Dil II • Bilgisayar II • Temel Matematik II • Genel Kimya • Türk Tarihi ve Kültürü
3.Yarıyıl	4.Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Öğretim İlke ve Yöntemleri • Bilimsel Araştırma Yöntemleri • Felsefe • Türk Eğitim Tarihi • Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi • Genel Fizik • Müzik • Beden Eğitimi ve Spor Kültürü • Fen ve Teknoloji Lab. Uyg.-1 • Girişimcilik 	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretim Tekn. ve Materyal Tasarımı • Sosyoloji • Türk Dili II: Cümle ve Metin Bilgisi • Çocuk Edebiyatı • Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği • Sanat Eğitimi • Fen ve Teknoloji Lab. Uyg.-2 • Müzik Öğretimi • Beden Eğt. ve Oyun Öğretimi • Güzel Yazı Teknikleri
5.Yarıyıl	6.Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Sınıf Yönetimi • Fen ve Teknoloji Öğretimi I • İlk Okuma ve Yazma Öğretimi • Hayat Bilgisi Öğretimi • Matematik Öğretimi I • Drama • Erken Çocukluk Eğitimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Ölçme ve Değerlendirme • Okul Deneyimi • Topluma Hizmet Uygulamaları • Fen ve Teknoloji Öğretimi II • Türkçe Öğretimi • Sosyal Bilgiler Öğretimi • Matematik Öğretimi II
7.Yarıyıl	8. Yarıyıl
<ul style="list-style-type: none"> • Rehberlik • Özel Eğitim • Öğretmenlik Uygulaması-I • Görsel Sanatlar Öğretimi • Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı • Çevre Eğitimi • Seçmeli 	<ul style="list-style-type: none"> • Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi • Öğretmenlik Uygulaması-II • İlköğretimde Kaynaştırma • Etkili İletişim • Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim • Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi • Trafik ve İlk Yardım • Seçmeli

Tablo 2’de ifade edilen dersler incelendiğinde 2006 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan derslerin sekiz yarıyıldan tamamlandığı görülmektedir. Dört yıllık

süreçte öğretmen adaylarının 6. yarıyıda Okul Deneyimi, 7. yarıyıda Öğretmenlik Uygulaması I ve 8. yarıyıda Öğretmenlik Uygulaması II olmak üzere 3 farklı uygulama ve deneyim dersi aldıkları görülmektedir. Bu dersler öğretmenlik formasyonu dersleri başlığı altında tanımlanmaktadır. 2006 Öğretmen Yetiştirme Programında bu derslerin tanımları şu şekilde ifade edilmektedir (YÖK, 2006, s. 22- 24) ;

Okul Deneyimi: Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözlemleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözlemleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama.

Öğretmenlik Uygulaması I: Uygulama okulunda bir gün içinde yapılacak işleri belirleme, bir günlük plan hazırlama (planın gerektirdiği ortam, materyal ve ölçme araçlarını hazırlama), hazırladığı planı ya da plandaki bazı etkinlikleri uygulama, bir öğrenci için istenmeyen davranışları yönetme planı hazırlama, uygulama ve değerlendirme, bu derste uygulanan uygulamalar ile ilgili öz değerlendirme raporu doldurma, portfolyo hazırlama.

Öğretmenlik Uygulaması II: Her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planı uygulama, uygulamanın okuldaki öğretmen, öğretim elemanı ve uygulama öğrencisi tarafından değerlendirilmesi, değerlendirmeler doğrultusunda düzeltmelerin yapılması ve tekrar uygulama yapılması, portfolyo hazırlama.

2006 yılında uygulanmaya başlanan Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında 1998 programında yer alan Okul Deneyimi I – II ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin yerini Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I-II derslerinin aldığı görülmektedir. Aynı zamanda 1998 programında Okul Deneyimi dersinin 2. yarıyıda olduğu görülürken 2006 programında Okul Deneyimi dersinin 6. yarıyıda yer aldığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, 1998 programında sınıf öğretmeni adayları ilkokullarla ve öğrencilerle lisans eğitimlerinin ilk yıllarının ikinci yarısında karşılaşırken 2006 programında üçüncü yıllarının ikinci yarısında karşılaşabilmektedirler. 2006 Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları 2018 yılına dek eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümlerinde uygulanmıştır.

2018 Sınıf Eğitimi Lisans Programı

2018 yılında Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarında yapılan güncelleme doğrultusunda öğretmenlik programlarında yeni uygulamalara başlanmış, derslerde ve kredilerinde de yeni bir düzenleme gerçekleştirilmiştir. Bu düzenlenmenin sonucunda

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan dersler Şekil 1’de ifade edildiği üzere belirlenmiştir;

I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB Eğitim Giriş	2	0	2	3	MB Eğitim Psikolojisi	2	0	2	3
MB Eğitim Sosyolojisi	2	0	2	3	MB Eğitim Felsefesi	2	0	2	3
GK Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 1	2	0	2	3	GK Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi 2	2	0	2	3
GK Yabancı Dil 1	2	0	2	3	GK Yabancı Dil 2	2	0	2	3
GK Türk Dili 1	3	0	3	5	GK Türk Dili 2	3	0	3	5
GK Bilişim Teknolojileri	3	0	3	5	AE Çevre Eğitimi	2	0	2	4
AE İlkokulda Temel Matematik	3	0	3	5	AE İlkokulda Temel Fen Bilimleri	3	0	3	5
AE Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği	2	0	2	3	AE Türk Tarihi ve Kültürü	2	0	2	4
Toplam	19	0	19	30	Toplam	18	0	18	30
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB Öğretim Teknolojileri	2	0	2	3	MB Öğretim İlike ve Yöntemleri	2	0	2	3
MB Türk Eğitim Tarihi	2	0	2	3	MB Eğitimde Araştırma Yöntemleri	2	0	2	3
MB Seçmeli 1	2	0	2	4	MB Seçmeli 2	2	0	2	4
GK Seçmeli 1	2	0	2	3	GK Seçmeli 2	2	0	2	3
AE Seçmeli 1	2	0	2	4	GK Toplum Hizmet Uygulamaları	1	2	2	3
AE İlkokulda Drama	2	0	2	4	AE Seçmeli 2	2	0	2	4
AE Fen Bilimleri Laboratuvar Uygulamaları	0	2	1	3	AE Oyun ve Fiziki Etkinlikler Öğretimi	3	0	3	5
AE İlkokulda Yazma Öğretimi	3	0	3	6	AE Türkçe Öğretimi	3	0	3	5
Toplam	15	2	16	30	Toplam	17	2	18	30,0
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB Sınıf Yönetimi	2	0	2	3	MB Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	2	0	2	3
MB Eğitimde Ahlak ve Etik	2	0	2	3	MB Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	0	2	3
MB Seçmeli 3	2	0	2	4	MB Seçmeli 4	2	0	2	4
GK Seçmeli 3	2	0	2	3	GK Seçmeli 4	2	0	2	3
AE Seçmeli 3	2	0	2	4	AE Seçmeli 4	2	0	2	4
AE Hayat Bilgisi Öğretimi	3	0	3	5	AE Sosyal Bilgiler Öğretimi	3	0	3	5
AE Matematik Öğretimi 1	3	0	3	4	AE Matematik Öğretimi 2	3	0	3	4
AE Fen Öğretimi	3	0	3	4	AE Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretimi	3	0	3	4
Toplam	19	0	19	30	Toplam	19	0	19	30
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
Dersin Adı	T	U	K	AKTS	Dersin Adı	T	U	K	AKTS
MB Öğretmenlik Uygulaması 1	2	6	5	10	MB Öğretmenlik Uygulaması 2	2	6	5	12
MB Özel Eğitim ve Kaynaştırma	2	0	2	3	MB Okullarda Rehberlik	2	0	2	3
MB Seçmeli 5	2	0	2	4	MB Seçmeli 6	2	0	2	4
AE Seçmeli 5	2	0	2	4	AE Seçmeli 6	2	0	2	4
AE Müzik Öğretimi	3	0	3	4	AE Karakter ve Değer Eğitimi	2	0	2	3
AE İlkokulda Yabancı Dil Öğretimi	3	0	3	5	AE Görsel Sanatlar Öğretimi	3	0	3	4
Toplam	14	6	17	30	Toplam	13	6	16	30

Şekil 1. 2018 Öğretmen Yetiştirme Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler

Şekil 1’de ifade edilen dersler incelendiğinde 2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan derslerin sekiz yarıyıda tamamlandığı görülmektedir. Dört yıllık süreçte öğretmen adaylarının 7. yarıyıda Öğretmenlik Uygulaması I ve 8. yarıyıda Öğretmenlik Uygulaması II olmak üzere 2 farklı uygulama ve deneyim dersi aldıkları görülmektedir. Sınıf Eğitimi Lisans Programında yer alan dersler Meslek Bilgisi, Genel Kültür ve Alan Eğitimi başlıkları altında sınıflandırılmaktadır. Bu ders sınıflandırmasının Sınıf Öğretmenliği Lisans Programına dağılımı ise Şekil 2’de belirtildiği gibidir;

		Genel Toplam	T	U	K	AKTS	SAAT	YÜZDE
MB	Meslek Bilgisi	44	12	50	88	56	35	
GK	Genel Kültür	26	2	27	42	28	19	
AE	Alan Eğitimi	64	2	65	110	66	46	
Toplam		134	16	142	240	150	100	

Şekil 2. 2018 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Derslerin Meslek Bilgisi, Genel Kültür ve Alan Eğitimi Kategorileri Açısından Dağılımı

Şekil 2’de ifade edilen bilgiler incelendiğinde Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının %35’i Meslek Bilgisi derslerinden, %19’u Genel Kültür derslerinden ve %46’sının Alan Eğitimi derslerinden oluştuğu ifade edilebilir. Öğretmenlik Uygulaması I ve II dersleri ise 7 ve 8. yarıyıllarda yer almaktadır. Bu derslerin içerikleri 2018 Sınıf Eğitimi Lisans Programında şu şekilde ifade edilmiştir (YÖK, 2018, s. 11- 12);

Öğretmenlik Uygulaması 1: Alana özgü öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili gözlemler yapma; alana özgü özel öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bireysel ve grupla mikro-öğretim uygulamaları yapma; alana özgü etkinlik ve materyal geliştirme; öğretim ortamlarını hazırlama, sınıfı yönetme, ölçme, değerlendirme ve yansıtma yapma.

Öğretmenlik Uygulaması 2: Alana özgü özel öğretim yöntem ve teknikleriyle ilgili gözlem yapma; alana özgü özel öğretim yöntem ve tekniklerini kullanarak mikro-öğretim uygulamaları yapma; bir dersi bağımsız bir şekilde planlayabilme, dersle ilgili etkinlik ve materyal geliştirme; öğretim ortamlarını hazırlama; sınıfı yönetme, ölçme, değerlendirme ve yansıtma yapma.

1998 ve 2006 Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan Okul Deneyimi derslerine 2018 programında yer verilmediği görülmektedir. 1998 programında Okul Deneyimi I- II dersleri 1. ve 4. sınıfta yer alırken, 2006 programında sadece 3. sınıf

düzeyinde yer almaktadır. 2018 Sınıf Eğitimi Lisans Programında ise Okul Deneyimi derslerine yer verilmediği görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, 2006 programından sonra Okul Deneyimi derslerinin kademeli olarak Sınıf Öğretmenliği Lisans Programından kaldırıldığı ifade edilebilir. Buna ek olarak, 2006 programında da olduğu gibi Öğretmenlik Uygulaması I- II derslerinin 7. ve 8. yarıyıllarda yer aldığı görülmektedir.

Türkiye’de Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başlama Süreci

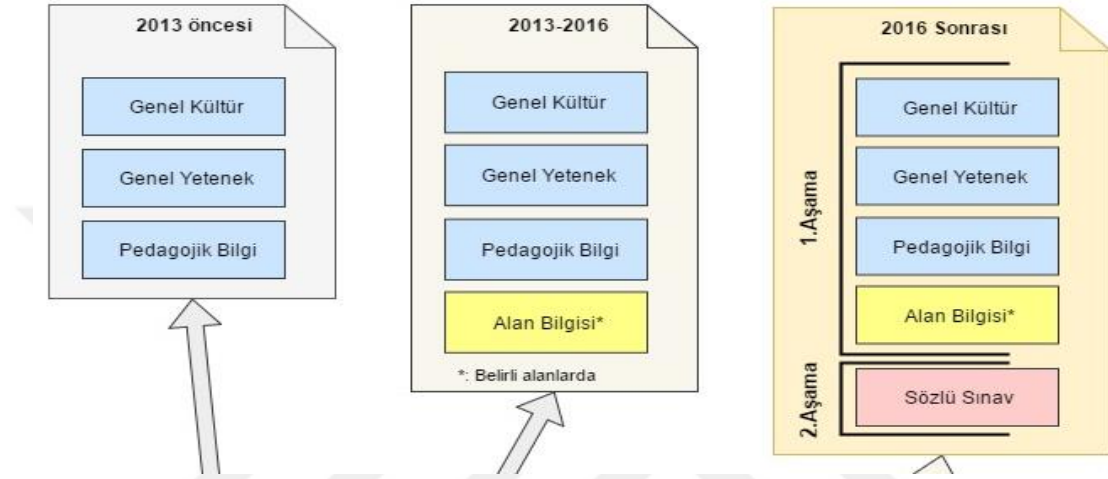
Türkiye’de sınıf öğretmenlerinin görevi başlama süreci iki ana başlık altında şekillendirilebilir. Bunlardan birincisi sınıf öğretmenin atanma süreci, ikincisi ise aday öğretmenlik sürecidir.

Sınıf Öğretmenin Atanma Süreci

Türkiye’de sınıf öğretmeni olarak atanma süreci Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenen yönergeler doğrultusunda gerçekleşmektedir. Bu süreçte ihtiyaçlar doğrultusunda belirlenen öğretmen açığı doğrultusunda Millî Eğitim Bakanlığına bağlı yaygın ve örgün eğitim kurumlarına atamalar yapılabilmektedir. Bu doğrultuda diğer öğretmenlik alanlarında olduğu gibi sınıf öğretmenliği alanında da belirlenmiş ihtiyaçlar doğrultusunda sınıf öğretmenleri görevlerine başlayabilmektedir. 2016 yılına kadar ataması gerçekleştirilen öğretmenler kadrolu olarak atanmışken 27 Temmuz 2016 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile sözleşmeli öğretmenlik kadrosu oluşturulmuştur. Bu süreçte sözleşmeli öğretmenler Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) puan sırasına göre olmak üzere alım yapılacak her bir pozisyon için üç katına kadar aday Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılacak sözlü sınavın başarı sırasına göre atanması yapılmaktadır. Bu doğrultuda ataması gerçekleştirilen sözleşmeli öğretmenlerin ilk atandıkları görev yerlerinde altı yıl zorunlu olarak çalışmalarına karar verilmiştir. Ataması gerçekleştirilen sınıf öğretmeni zorunlu hizmetinin ilk dört yılını sözleşmeli olarak çalışmakta ve bu dört yılın sonunda kadroya geçebilmektedirler. Kadroya geçtikten sonra da öğretmenlerin tayin hakkına sahip olabilmek için iki yıl da kadrolu öğretmen statüsünde çalışmaları gerekmektedir (MEB, 2018).

Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığınca kamu okullarına yapılan öğretmen atamaları 1999 yılından itibaren Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından uygulanan merkezi sınavlarla gerçekleştirilmektedir. Devlet Memurluğu

Sınavı (DMS) olarak başlayan ve ilerleyen zamanlarda Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) olarak adlandırılan merkezi sınavlardan elde edilen puanlar doğrultusunda puan üstünlüğüne göre atamalar gerçekleştirilmiştir. 2013 yılından itibaren ise KPSS ile birlikte Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi (ÖABT) de uygulanmıştır. 2016 yılından itibaren ise bu sınavlara ek olarak Millî Eğitim Bakanlığınca sözlü sınav uygulaması da başlatılmıştır (MEB, 2018). Bu sınavların içerik açısından değişim süreçleri aşağıdaki Şekil 3’te ifade edildiği şekilde gerçekleşmiştir;

Şekil 3. 2013 Yılından İtibaren Türkiye’de Öğretmen Atamalarına Temel Olan Sınavların Değişimi (Şimşek, 2018).

Şekil 3’te ifade edildiği üzere Türkiye’de öğretmen atama sürecinde 2013 yılına dek genel kültür, genel yetenek ve pedagojik bilgi testleri uygulanmaktadır. 2013 – 2016 yıllarına bu testlere ek olarak alan bilgisi testi de uygulanmıştır. 2016 yılından itibaren ise atama süreci iki aşamalı hale dönüştürülmüştür. Bu süreçte birinci aşamada merkezi sınavlardan alınan puanlara göre değerlendirilme yapılmıştır. İkinci aşamada ise sözlü sınav uygulanmıştır. Bu süreçte KPSS puan sırasına göre olmak üzere alım yapılacak her bir pozisyon için üç katına kadar aday Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan sözlü sınavın başarı sırasına göre ataması yapılmaktadır.

Aday Öğretmenlik Süreci

Ataması gerçekleşen öğretmenlerin aday öğretmenlik süreçlerini organize etmek üzere 2016 yılında Aday Öğretmen Yetiştirme sürecine ilişkin yeni bir yönerge hazırlanmıştır. Bu yönergeye göre; 1 Mart 2016 itibarıyla başlayan ve ağustos sonuna kadar devam eden altı aylık süreç, yeni aday öğretmen yetiştirme sürecinin ilk aşaması olarak planlanmıştır. Süreç; bakanlıkça belirlenen yetiştirme programı doğrultusunda,

aday öğretmenlerin görevlendirildiği eğitim kurumunda, eğitim kurumu yöneticileri ve danışman öğretmenlerin sorumluluğunda sınıf içi, okul içi ve okul dışı faaliyetler ile hizmet içi eğitim faaliyetleri gibi uygulamaları kapsamaktadır (MEB,2016, akt. Gül, Türkmen ve Aksel, 2017, s. 370). Aday Öğretmen Yetiştirme Programında 384 saat sınıf içi ve okul içi, 90 saat okul dışı ve 180 saat hizmet içi eğitim faaliyeti bulunmaktadır. Bu süreçte aday öğretmenin toplam 654 saat eğitim alması beklenmektedir. Sözleşmeli öğretmenin göreve başlama tarihine göre belirlenen eğitim takvimi süreci doğrultusunda program uygulanmaktadır. Aday Öğretmen Yetiştirme Programının eğitim başlıkları, çalışma konuları ve eğitim süreleri Tablo 3'te sunulmuştur (MEB, 2018);

Tablo 3. Aday Öğretmen Yetiştirme Programı

Faaliyet	Çalışma Konuları	Süre (Saat)
Sınıf ve Okul İçi Faaliyetler (384 Saat)	Ders Planlama/Hazırlık/Değerlendirme	144
	Ders Uygulaması	90
	Ders İzleme	54
	Okul İçi Gözlem ve Uygulamalar	96
	Şehir Kimliğini Tanıma	18
	Kurumsal İşleyiş	18
Okul Dışı Faaliyetler (90 Saat)	Yanı Başımızdaki Okul	18
	Tecrübeyle Buluşma	12
	Gönüllülük ve Girişimcilik Çalışmaları	12
	Mesleki Gelişim ve Kariyer	12
Kitap Okuma Film İzleme	Kitap Okuma (Her ay 1 kitap)	
	Film İzleme (Her ay 2 film)	
	Türkiye'de Demokrasi Serüveni ve 15 Temmuz Süreci	6
	Anadolu'da Çok Kültürlülük, Kaynakları ve Eğitime Yansımaları	60
	Kültür ve Medeniyetimizde Eğitim Anlayışının Temelleri	18
	Dünden Bugüne Öğretmenlik	12
Hizmet İçi Eğitimler (180 Saat)	İnsani Değerlerimiz ve Meslek Etiği	12
	Öğretmenlikle İlgili Mevzuat Programı	12
	Etkili İletişim ve Sınıf Yönetimi	12
	Milli Eğitim Sisteminde Güncel Uygulamalar	12
	Gelişmiş Ülkelerin Eğitim Sistemleri, Uluslararası Kuruluşların Sisteme Yansımaları	12
	Ulusal ve Uluslararası Eğitim Projeleri ve Örnek Projeler	12
	Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları	6
	Semineri	

Aday Öğretmen Yetiştirme Programının genel amaçları şu şekilde ifade edilmiştir (MEB, 2018);

- Bir dersin ön hazırlık, işleniş ve değerlendirme süreci hakkında bilgi edinir.
- Ders materyali hazırlama ve kullanma sürecini izler ve katılır.
- Öğrenme ve öğretme süreçleri ile ilgili problem alanlarını tanır ve çözümüne yönelik kanaat edinir.
- Eğitim ortamları ve yönetim süreçlerinin işleyişi hakkında bilgi edinir.
- Okul içi eğitim faaliyetleri ve sosyal kültürel etkinliklerin uygulanma süreçlerini tanır.
- Görev yapacağı eğitim çevresini tanır ve sosyal yapısını bilir.
- Eğitim ve öğretim süreçlerinde yer alan paydaş kurumlar ve işleyişleri hakkında bilgi sahibi olur.
- Mesleki gelişimin ve eğitim tecrübelerinin paylaşılmasının önemini fark eder.
- Sosyal sorumluluk projeleri ve gönüllülük esaslı faaliyetlerin farkında olur.
- Eğitim ve öğretim süreçleri ve okul dışı faaliyetler ile ilgili izleme ve değerlendirme raporu hazırlama becerisi kazanır.

Aday öğretmenler ilk altı ay içerisinde 1. performans değerlendirmesine, ikinci altı ay içerisinde 2. ve 3. performans değerlendirmesine tabi tutulmaktadır. İlk değerlendirme, adaylık eğitiminin alındığı okuldaki kurum müdürü ve danışman öğretmen tarafından; ikinci değerlendirme, aday öğretmenin kadrosunun bulunduğu okuldaki kurum müdürü ve danışman öğretmen tarafından; üçüncü değerlendirme ise maarif müfettişi, eğitim kurumu müdürü ve danışman öğretmen tarafından yapılmaktadır. Performans değerlendirme puanı yüz üzerinden en az elli ve üzerinde olan aday öğretmenler, başarılı sayılmakta ve sınava girmeye hak kazanmaktadır. Göreve başlama tarihine göre en az bir yıl fiilen çalışan ve performans değerlendirmede başarılı olan aday öğretmenler, yazılı sınava ve Bakanlık gerekli gördüğü takdirde sözlü sınava çağrılacaklardır (Gül, Türkmen ve Aksel, 2017, s. 370).

Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başladıklarında Karşılaştıkları Durumlar

Sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıklarında buldukları sınıf, okul ve sosyal çevre açısından belirli sorunlar yaşadıkları yapılan pek çok çalışmanın sonuçları arasında yer almaktadır (Çalık, 2006; Çetin, 2013; Duran, Sezgin ve Çoban, 2011; Garip, 2009; Korkmaz, Akbaşlı ve Saban, 2004; Öztürk, 2016; Sarı ve Altun, 2015). Bu durum her yer değişikliğinde gerçekleşebilirken özellikle göreve başlanılan ilk yıllarda

daha da belirginleşmektedir. Bu süreçte sınıf öğretmenlerinin yeni atanmış oldukları sınıflarına, okullarına ve çevresel şartlara yönelik belirli bir uyum süreci geçirdikleri ifade edilebilir. Bu uyum sürecinin ise öğretmenin mesleki başarısı açısından önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Bu süreçte karşılaşılan sorunları;

1. Sınıf İçinde Karşılaşılan Sorunlar,
2. Okul Kültürü ve Örgütsel Uyum
3. Çevre Koşullarına ve Sosyal Hayata Uyum

başlıkları altında üç kategoride değerlendirebilmek mümkündür (Başar ve Doğan, 2015; Çalık, 2006; Çetin, 2013; Duran, Sezgin ve Çoban, 2011; Garip, 2009; Korkmaz, Akbaşı ve Saban, 2004; Sarı ve Altun, 2015).

Sınıf İçinde Karşılaşılan Sorunlar

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin mesleklerinin özellikle ilk yıllarında sınıf içinde pek çok sorunla karşılaştığı yapılan pek çok araştırmanın sonuçları arasında yer almaktadır. Duran, Sezgin ve Çoban (2011) sınıf içi süreçlerde karşılaşılan sorunları öğrenme öğretme süreçleri, öğrencileri okula ve derse motive etme, öğrencilere danışmanlık ve rehberlik yapma, ders araç gereçlerinin ve öğretim materyallerinin kullanımı ve öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme olarak ifade etmektedir. Korkmaz, Akbaşı ve Saban (2004) sınıf öğretmenlerinin öğretim görevini yerine getirmede (örneğin, öğretim planları hazırlama, derse uygun araç-gereç temin etme ve kullanma ve derse uygun yöntem seçme ve kullanma) ve sınıf yönetiminde (örneğin, öğrencileri derse hazırlama ve motive etme, sınıf içi disiplini sağlama ve öğrencilerle etkili iletişim kurma) sorun yaşadıklarını belirtmektedir. Buna ek olarak Gizdem ve Kartal (2015) tarafından yapılan çalışmada göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin motivasyonlarını nasıl artıracaklarını bilmedikleri ve öğrencilere verilecek ceza ve ödüllerde bir ölçü yakalayamadıkları belirlenmiştir. Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018) tarafından yapılan çalışmada ise öğretmenlerin zamanı planlama, öğretimi öğrenci düzeyine uygun planlama, uygulama ve öğrencilerin özel yeteneklerini destekleme noktasında güçlük yaşadıkları belirlenmiştir. Bu güçlüklerin nedenleri öğretmen yetersizliği/deneyim eksikliği, öğrenci özellikleri, öğretim programının yoğunluğu, lisans eğitiminin yetersizliği, ders süresinin yetersizliği, öğretim programının/ders kitabının öğrenci düzeyinin üstünde olması ve sınıfların kalabalık olması olarak ifade edilmiştir. Yılmaz (2017) bu süreçte öğretmenlerin yaşadıkları

sorunların temelinde aday öğretmenlik sürecinde karşılaşılan birtakım sorunların da olabileceğini belirtmektedir. Bu sorunları; aday öğretmenin öğrenciyle yeteri kadar etkileşime girememesi, sürekli farklı sınıflarda derse girilmesi, danışman öğretmenin aday öğretmeni işini kolaylaştıran kişi olarak görmesi, öğrencilerin aday öğretmeni öğretmen olarak görmemesi ve aday öğretmenin pasif konumda kalması olarak ifade etmektedir. Sınıf öğretmenin lisans sürecindeki Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin yanı sıra aday öğretmenlik sürecinde karşılaşılan bu durumların da öğretmenliğe başlanıldığında sınıf içinde karşılaşılan sorunların nedenleri arasında olabilir.

Okul Kültürü ve Örgütsel Uyum

Okul kültürüne uyum ve örgütsel bağlılık açısından göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin belirli sorunlar yaşadıkları yapılan pek çok çalışmanın sonuçları arasında yer almaktadır (Gizdem ve Kartal, 2015; Duran, Sezgin ve Çoban, 2011; Sarı ve Altun, 2015). Korkmaz, Akbaşlı ve Saban (2004) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin resmi işlerin nasıl yürütüleceği konusunda (örneğin, resmi yazışmaların nasıl yapılacağı) ve okula ve çevreye uyum sağlamada (örneğin, velilerle iletişim kurma ve okulun kültürüne adapte olma) sorunlar yaşadığını belirlemiştir. Gizdem ve Kartal (2015) öğretmenlerin okullarındaki ilk günlerinde meslektaşlarının kendilerine gösterdikleri yardımseverlik ve ilginin olumsuzlukları aşmada önemli girişimler olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Toker Gökçe (2013) öğretmenlerin müfettişlerle iyi ilişkiler kurmada sorunlar yaşadığını belirtmektedir. Duran, Sezgin ve Çoban (2011) ise öğretmenlerin kurum kültürüne uyum ve örgütsel sosyalleşme süreçlerine ilişkin yaşadıkları sorunları görev, rol ve sorumluluklar, özlük hakları, yönetici, meslektaş, veli, vb. ile iletişim, okulda düzenlenen tören ya da kutlamalar, kurum içindeki uzmanlık alanlarını algılama, ortak kurum dili (teknik terim, jargon ve kısaltmalar) ve temel ve hazırlayıcı eğitim süreci olarak sınıflandırmaktadır. Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018) tarafından yapılan araştırmada meslektaş, yönetici, veli ve rehber öğretmen ile ilişkilerde birtakım güçlükler yaşandığını belirtmektedir. Bu güçlüklerin nedenlerini ise zümre öğretmenleri arasında kişisel çekişmeler, ortamda yabancılık çekme, öğretmenler arasında kutuplaşma, olumsuz bir ortam, gerekli desteği sağlamama, mesleki gelişime uygun ortam sağlamama, iletişim eksikliği, baskıcı, otoriter tutum, velilerin ilgisizliği iletişim kuramama (dil sorunu), velilerin sosyo-

ekonomik düzeyleri, velilerin anlayışsızlığı, velilerin bilinçsizliği, rehber öğretmene yönelik beklentilerini bilmeme, iletişim kopukluğu, donanımlı olmaması (yetersiz) ve rehber öğretmenin olmaması olarak ifade edilmektedir.

Çevre Koşullarına ve Sosyal Hayata Uyum

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin çevre koşullarına ve buldukları bölgenin sosyal hayatına uyum sağlamada sorun yaşadıkları yapılan pek çok araştırmanın sonuçları arasında yer almaktadır (Başar ve Doğan, 2015; Gizdem ve Kartal, 2015; Yıldırım, Kurtdeğid Fidan ve Ergün, 2017). Sınıf öğretmenliği atanma sürecinde öğretmenlerin ilk görev yerlerinin genel olarak köy yerleşim yerleri olduğu göz önüne alındığında sınıf öğretmenlerinin kendi yaşam alanlarından farklı imkân ve koşullarda yaşamaya başlamaları nedeniyle bir uyum sürecinde oldukları ifade edilebilir. Bu süreçte öğretmen yetiştiren kurumların genel olarak şehirlerde olması ve öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca buralarda ikamet etmesi, ya da köy hayatına aşına olunmaması yaşanan sorunların nedenleri arasında olabilir. Diğer taraftan köy hayatına aşına olunsa da atılan yer merkezi bir konumda olsa bile yeni bir sosyolojik çevrede yaşamaya başlamak insan hayatında bir uyum sürecini gerektirebilmektedir. Bu süreçte sınıf öğretmenlerinin de pek çok sorunla baş ettiği bilinmektedir. Duran, Sezgin ve Çoban (2011) sınıf öğretmenlerinin çevreye uyum sorunlarını barınma, alıştığı şehir hayatından uzak olma, teknolojiden ve teknolojik gelişmelerden uzak olma, sosyal faaliyetlerden (sportif ve sanatsal faaliyetler, vb.) uzak kalma, beslenme, aileden uzak olma, arkadaşlarından ve dostlarından uzak olma, yöre halkı ile iletişim kurma ve yörenin kültürüne uyum olarak ifade etmektedir. Kozikoğlu ve Senemoğlu (2018) tarafından yapılan araştırmada öğretmenlerin iklim koşulları, coğrafi şartlar, çevreye uyum sağlama, yaşam koşulları, kültürel uyumsuzluk, yaşam tarzı, önemsenen konular, eğitime bakış açısı, dil farklılığı, insan profili, taciz, ön yargı, sosyal etkinliklerin kısıtlı olması ve kültürel etkinliklerin kısıtlı olmasının bu sorunların temel sebepleri olarak ifade edilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, ölçme araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

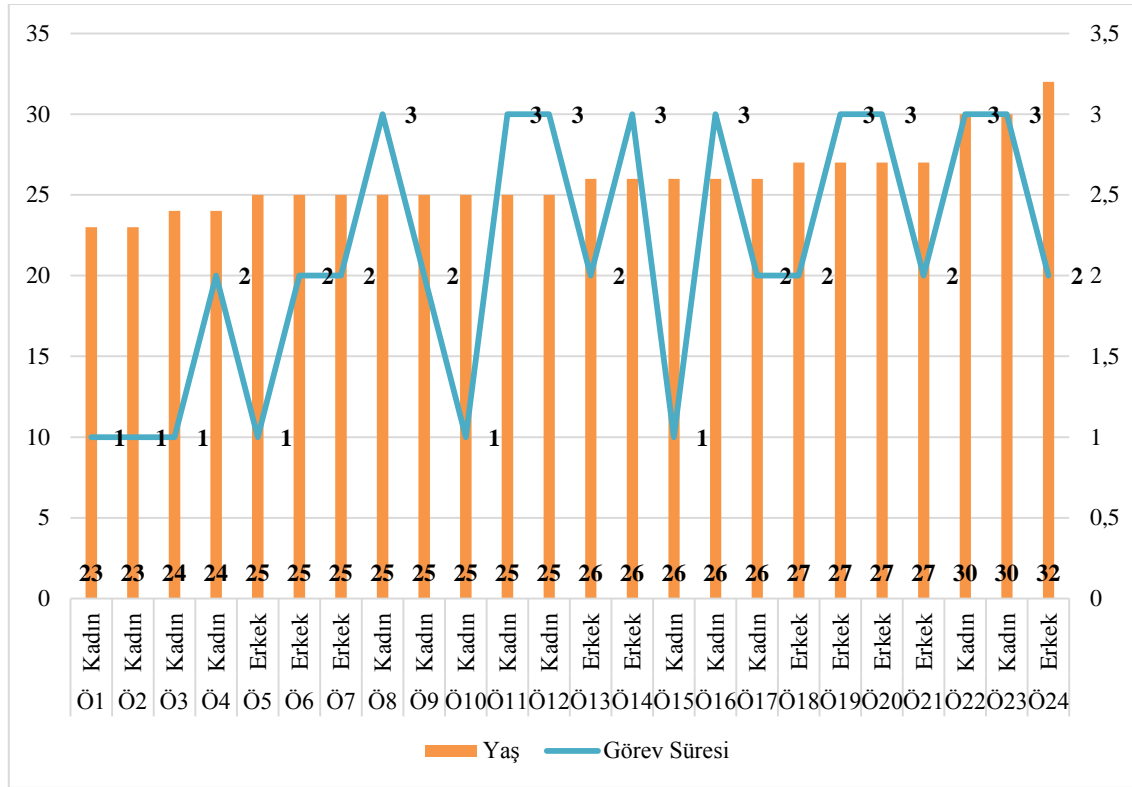
Araştırmada sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıklarındaki deneyimleri nitel bir yaklaşımla incelenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları ilk deneyimler araştırmanın alt problemleri doğrultusunda cevaplanmaya çalışılmıştır.

Verilerin toplanmasında ve değerlendirilmesinde betimsel analiz tekniğinden faydalanılmıştır. Betimsel analiz, elde edilen verilerin önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanması yaklaşımıdır. Betimsel analizle, elde edilen veriler, düzenlenerek yorumlanır ve anlaşılır bir biçimde betimlenerek okuyucuya sunulur. Bu betimlemeler yorumlanır, neden-sonuç bağları sorgulanır ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Betimsel analizde veriler, sık sık doğrudan alıntılar verilerek yorumlanmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 224). Bu doğrultuda göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları deneyimler, hisler ve algılar derinlemesine betimlenmiş, temalar altında frekans tablolarıyla ifade edilmiş ve doğrudan alıntılar verilerek yorumlanmıştır.

Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır. Bu birey ya da grupların belirlenmesinde araştırmacıların alanda yapacağı gözlem ve görüşmelerden yararlanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 74). Araştırmada ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerini, hislerini ve algılarını ortaya koymak için “sınıf öğretmenliği lisans programından mezun olmak ve özel veya devlet okullarında en az bir, en çok üç yıl görev yapmış olmak” ölçütü araştırmanın katılımcılarının seçilmesinde temel ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu ölçütün belirlenmesinin amacı, görevinin ilerleyen yıllarında olan öğretmenlerin ilk deneyimlerini hatırlayabilme noktasında güçlük yaşayabileceklerinin düşünülmesidir.

Belirlenen ölçütü karşılayan sınıf öğretmenleri ile iletişime geçilmiş, gönüllü olarak yer almak isteyen 24 sınıf öğretmeni araştırmanın katılımcılarını oluşturmuştur. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin cinsiyet, yaş ve görev sürelerine ilişkin dağılımları Şekil 4'te ifade edilmiştir;

Şekil 4. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Cinsiyet, Yaş ve Görev Sürelerine İlişkin Dağılımları

Şekil 4'te ifade edildiği üzere çalışma grubunda 10 erkek, 14 kadın sınıf öğretmeni yer almaktadır. Çalışma grubunda yer alan katılımcılardan 2 sınıf öğretmeni 23 yaşında; 2 sınıf öğretmeni 24 yaşında; 8 sınıf öğretmeni 25 yaşında; 5 sınıf öğretmeni 26 yaşında; 4 sınıf öğretmeni 27 yaşında; 2 sınıf öğretmeni 30 yaşında ve bir sınıf öğretmeni 32 yaşındadır. Şekilde belirtildiği üzere 7 sınıf öğretmeni 1 yıl, 8 sınıf öğretmeni 2 yıl ve 9 sınıf öğretmeni 3 yıl sınıf öğretmeni olarak görev yapmışlardır.

Veri Toplama Aracı

Nitel araştırmalarda başlıca veri toplama aracı görüşmedir. Olgulara ilişkin yaşantıları, anlamları ortaya çıkarmak için görüşmenin araştırmacılara sunduğu etkileşim, esneklik ve sondalar yoluyla irdeleme özelliklerinin kullanılması gerekmektedir. Yaşantıların derinlemesine ortaya konması ve açıklanması için

araştırmacının görüşülen birey ya da bireylerle yoğun bir etkileşim sürecine girmesi gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 75). Araştırmada da görüşme tekniği kullanılmıştır. Alan yazın incelendiğinde görüşme türleri açısından farklı sınıflandırmalar yapıldığı görülmektedir (Büyüköztürk, Akgün, Demirel, Karadeniz ve Çakmak, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2008). Punch ve Etöz'e (2005) göre yapılan bu sınıflandırmalar içinde en kabul göreni; yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmelerdir. Bu doğrultuda araştırmada yer alan katılımcıların göreve ilk başladıklarındaki deneyimlerine yönelik görüşlerini ortaya koymak için yarı yapılandırılmış görüşme soruları oluşturulmuştur.

Görüşme formunun oluşturulmasında, benzer konulara yönelmek yoluyla değişik insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amaçlanmıştır. Görüşme formu araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasını güvence altına alan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 122). Oluşturulan görüşme formunun kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla görüş almak için üç alan uzmanına gönderilmiştir. Gönderilen alan uzmanları; bir ölçme değerlendirme uzmanından, bir sınıf öğretmeninden ve sınıf öğretmenliği alanında görev yapan iki öğretim üyesinden oluşmaktadır. Uzman görüşleri doğrultusunda soruların yapılarında çeşitli düzenlemeler, eklemeler ve çıkarmalar yapılarak form yeniden düzenlenmiştir. Görüşme formunun ilk hali oluşturulduktan sonra ön uygulama olarak bir görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmeden elde edilen veriler ifade edilen alan uzmanlarınca tekrar değerlendirilmiş ve görüşme sorularının asıl formu oluşturulmuştur. Bunun yanı sıra görüşme sürecinde doğal olarak söz konusu olan durumlar için araştırmacı tarafından yeni sorular da sorulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda kullanılmasına karar verilen sorular şu şekildedir;

1. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olduğunuz günü düşündüğünüzde, mesleki bilgi ve yeterliğiniz açısından neler ifade edebilirsiniz?
2. Görev yapacağınız kuruma ulaşımınızı nasıl sağladınız?
3. Görev yapacağınız kuruma ilk gittiğinizde, kendinizi psikolojik ve sosyal açıdan nasıl ifade edersiniz?
4. Sınıfınıza ilk girdiğiniz andaki hislerinizi nasıl ifade edersiniz?
5. Öğrencilerle ilk iletişiminizi nasıl tanımlarsınız?
6. Bugün sınıfınıza girdiğiniz ilk gününüz olsa nasıl bir iletişim yolu kullanırdınız?

7. Bugün sınıfınıza girdiğiniz ilk gününüz olsa özellikle dikkat edeceğiniz noktalar neler olurdu?
8. İlk ders anlatımı için hazırlandığınız gün neler yaptınız?
9. Yeni bir sınıf öğretmeni olarak yarın ilk dersinizi anlatacak olsanız nasıl bir hazırlık yapardınız? Neler yapardınız?
10. İlk ders anlatımı yaptığınız günün sonunda hissettiklerinize dair neler ifade edebilirsiniz?
11. İlk ders anlatımı yaptığınız günü hangi sorunlarla karşılaştınız?
12. Karşılaştığınız sorunların nedenlerini düşündüğünüzde, bunlar neler olabilir?
13. Yeni bir sınıf öğretmeni olarak bugün ilk dersinizi anlatacak olsanız, dersinizi nasıl yaparsınız?
14. Lisans programında aldığınız teorik ve uygulama dersleriyle ilk ders anlatımınızı karşılaştırdığınızda neler ifade edebilirsiniz?
15. Göreve başladığınız yerde yaşadığınız sorunları çözmek için kimlerden destek aldınız?
16. Göreve başladığınız yerde yaşadığınız sorunları çözmek için kimlerin yardımcı olmasını beklerdiniz?
17. Bir sınıf öğretmeni olarak, göreve ilk başladığınızda yaşadığınız deneyimleri göz önüne alarak göreve yeni başlayacak meslektaşlarınıza neler önerirsiniz?

Verileri Toplama Süreci

Görüşmeler yapılmadan önce katılımcılara telefonda araştırmanın amacından bahsedilmiş, elde edilen verilerin sadece bilimsel çalışmalar için kullanılacağı ve kayıtların araştırmacı ile sınırlı kalacağı sözü verilmiştir. Çalışma grubunda yer alan katılımcıların farklı şehir ve bölgelerde bulunmasından dolayı telefon ve internet aracılığıyla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra katılımcılara oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu e – posta yolu ile gönderilmiş, görüşmelerin tekrarı yapılarak araştırmacıların yazılı olarak da ilk ders anlatımı deneyimlerini betimlemeleri istenmiştir. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin görüşleri Word programına aktarıldıktan sonra ifadelerini kontrol etmeleri ve düzetme yapmaları için tekrar katılımcılara sunulmuştur. Görüşler katılımcıların tekrar kontrolünden geçtikten sonra veri toplama süreci tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde göreve yeni başlayan sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmelerden elde edilen ses kayıtları ve yazılı kayıtlar araştırmacı tarafından önce Word programına ardından Excel programına aktarılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (şimşek ve Yıldırım, 2008, s. 227). Bu doğrultuda elde edilen veriler incelenerek kodlara, kavramlara ve temalara ulaşılmıştır. Ulaşılan temalar altında katılımcıların kodları ve görüşleri sıklık ya da katılımcı sayısı olarak tablo ve şekillerle ifade edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın veri analizi süreci sonunda ulaşılan bulgular ifade edilmiştir. İlk olarak sınıf öğretmenlerinin görev yerleri ve sınıf türlerine ilişkin bulgular sunulmuştur. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin görev yaptıkları yerleşim yerlerine ilişkin bulgular Tablo 4'te ifade edilmiştir;

Tablo 4. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yaptıkları Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımları

Görev Yeri	Katılımcı Kodu	n
Köy	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö22, Ö23, Ö24	14
Kasaba	Ö11, Ö18, Ö19	3
İlçe Merkezi	Ö3, Ö5, Ö13, Ö20, Ö21	5
İl Merkezi	Ö9, Ö12	2

Tablo 4'te ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin 14'ü köyde, 3'ü kasabada, 5'i ilçe merkezinde ve 2'si il merkezinde görev yapmaktadırlar. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin genel olarak köy yerleşim yerlerinde görev yaptıkları ifade edilebilir. Türkiye'deki öğretmen atama durumu göz önüne alındığında göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin genel olarak köy yerleşim yerlerinde görev yapması beklenen bir durum olarak ifade edilebilir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin göreve başladıkları sınıf düzeyine ilişkin bulgular Tablo 5'te ifade edilmiştir;

Tablo 5. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başladıkları Sınıf Düzeyine Göre Dağılımları

Sınıf Düzeyi	Katılımcı Kodu	n
Birleştirilmiş Sınıf	Ö4, Ö8, Ö10, Ö23, Ö24	5
1.Sınıf	Ö1, Ö5, Ö7, Ö14, Ö16, Ö17, Ö20, Ö22	8
2.Sınıf	Ö2, Ö3, Ö11, Ö15, Ö18, Ö19, Ö21	7
3.Sınıf	Ö6, Ö12	2
4.Sınıf	Ö9, Ö13	2

Tablo 5'te ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin 5'i birleştirilmiş sınıf, 8'i birinci sınıf, 7'si ikinci sınıf, 2'si üçüncü sınıf ve 2'si dördüncü sınıf düzeyinde göreve başlamışlardır. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerini yoğun olarak birleştirilmiş sınıf, birinci sınıf ve ikinci sınıf düzeyinde görev yaptıkları söylenebilir. Üçüncü ve dördüncü sınıf düzeyinden göreve başlayan sınıf öğretmeni sayısını daha az olduğu ifade edilebilir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi sürecinde staj yaptıkları yerleşim yeri/sınıf türleri Tablo 6'da ve 7'de ifade edilmiştir;

Tablo 6. Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Staj Yaptıkları Yerleşim Yeri Türlerine İlişkin Dağılımları

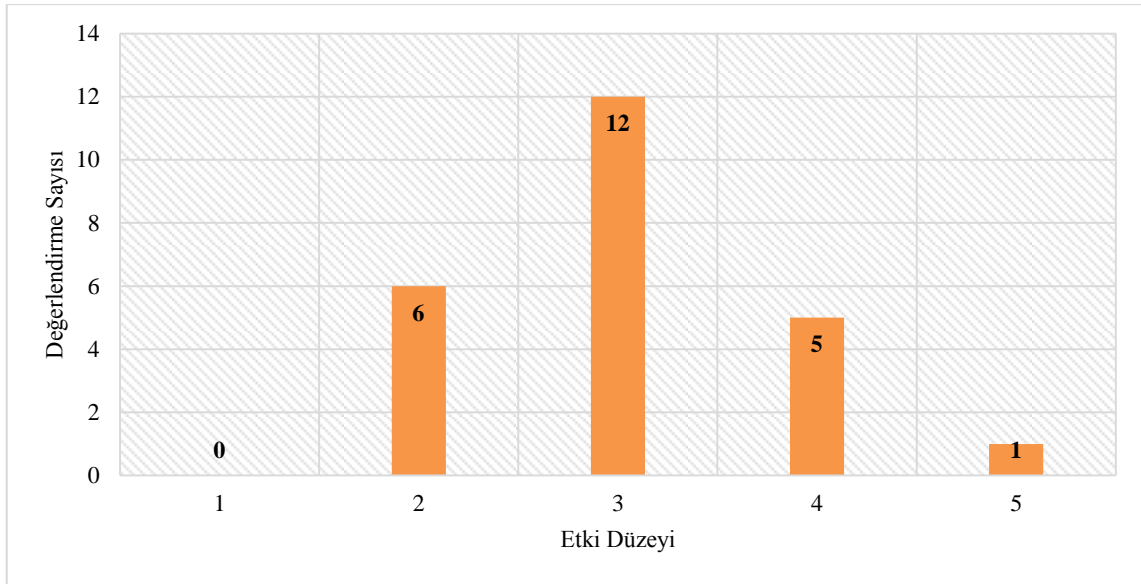
Yerleşim Yeri	Katılımcı Kodu	n
İl Merkezi	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö24	20
Köy	Ö3, Ö9, Ö22, Ö23	4

Tablo 7. Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Staj Yaptıkları Sınıf Türlerine İlişkin Dağılımları

Sınıf Türü	Katılımcı Kodu	n
Birleştirilmiş Sınıf	Ö3, Ö9, Ö22	3
Müstakil Sınıf	Ö1, Ö2, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö24	21

Tablo 6'da ve 7'de ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin 20'si il merkezlerinde, 4'ü köy okulunda lisans eğitimi sürecinde görev yapmışlardır. Birleştirilmiş sınıfta staj yapan öğretmen sayısı 3, müstakil dersliklerde staj yapan öğretmen sayısı ise 21'dir. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin genel olarak şehir merkezlerinde ve müstakil dersliklerde görev yaptıkları ifade edilebilir. Diğer taraftan köy okullarında ve birleştirilmiş sınıflarda staj yapmış olan öğretmen sayısının oldukça az olduğu söylenebilir.

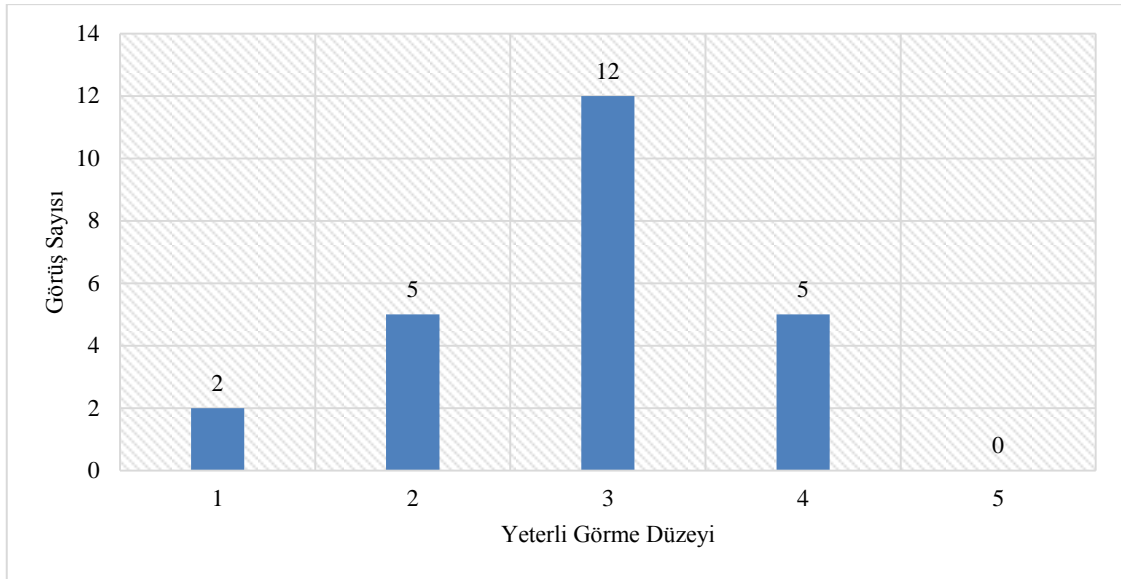
Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi sürecinde almış oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II derslerinin mesleki hayatlarına etkisine ilişkin değerlendirmeleri Şekil 5'te ifade edilmiştir;

Şekil 5. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Lisans Eğitimi Sürecinde Almış Oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II Derslerinin Mesleki Hayatlarına Etkisine İlişkin Değerlendirmeleri

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi süresinde almış oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II derslerinin mesleki hayatlarına etkisine ilişkin değerlendirmelerine bakıldığında tüm sınıf öğretmenlerinin ifade edilen derslerin meslek hayatlarına olumlu etki ettiğini belirttikleri ifade edilebilir. Diğer taraftan 6 sınıf öğretmeni bu etkinin oldukça düşük olduğunu, 12 sınıf öğretmeni bu etkinin orta düzeyde olduğunu, 5 sınıf öğretmeni yüksek olduğunu ve 1 sınıf öğretmeni bu etkinin oldukça yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Genel olarak göreve yeni başlamış sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi süresince almış oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II derslerinin mesleki hayatlarına olumlu yönde etkilediğine dair görüş belirttikleri söylenebilir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitiminden mezun olduktan sonra öğretmenlik mesleği açısından kendilerini yeterli görme düzeylerine ilişkin bulgular Şekil 6’da sunulmuştur;

Şekil 6. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Lisans Eğitiminden Mezun Olduktan Sonra Öğretmenlik Mesleği Açısından Kendilerini Yeterli Görme Düzeyleri

Çalışma Grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitiminden mezun olduktan sonra öğretmenlik mesleği açısından kendilerini yeterli görme düzeylerine ilişkin bulgulara bakıldığında çalışma grubunda yer alan hiçbir öğretmenin kendisini oldukça yüksek düzeyde yeterli görmediği söylenebilir. Buna ek olarak 5 öğretmen yüksek düzede, 12 öğretmen orta düzeyde, 5 öğretmen düşük düzeyde ve 2 öğretmen oldukça düşük düzeyde kendilerini yeterli görmüşlerdir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin kendilerini mesleki bilgi ve yeterlik açısından değerlendirmelerine ilişkin bulgular Tablo 8’de sunulmuştur;

Tablo 8. Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Kendilerini Mesleki Bilgi ve Yeterlik Açısından Değerlendirmeleri

His/Duygu	Katılımcı Kodu	n
Yeterli	Ö10, Ö21, Ö22	3
Deneyimsiz	Ö2, Ö4, Ö5, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20, Ö23	11
Yetersiz	Ö1, Ö3, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö14, Ö18, Ö19, Ö24	10

Tablo 8’de ifade edildiği üzere 3 sınıf öğretmeni göreve başladığında kendini mesleki bilgi ve yeterlik açısından yeterli görmekte, 11 sınıf öğretmeni deneyimsiz olduğunu düşünmekte ve 10 sınıf öğretmeni ise kendisini yetersiz olarak değerlendirmektedir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin mesleki bilgi ve yeterlik açısından kendilerini yeterli görme durumlarına ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö22: Üniversiteden mezun olduğum dönemde kendimi oldukça başarılı hissediyordum. Her zorluğun üstesinden gelebilirim düşüncesine sahiptim.

Ö16: Sınıf öğretmenliği çok isteyerek okuduğum hayalimdeki meslekti. Mezun olduğumda kendimi teorikte hazır hissederken uygulama kısmında asıl önemli olanın tecrübe olduğunun farkındaydım.

Ö9: Yeterli olduğumu düşünmüyordum ancak bu işi yaparak öğreneceğimi düşünüyordum.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin mesleki bilgi ve yeterlik açısından kendilerini genel olarak deneyimsiz ve yetersiz gördükleri ifade edilebilir. Buna ek olarak sınıf öğretmenlerinin deneyim kazanarak zaman içinde başarılı olabileceklerine inançlı oldukları ifade edilebilir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin göreve başladıkları zamana ilişkin hislerine ilişkin bulgular Tablo 9’da ifade edilmiştir;

Tablo 9. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Göreve Başladıkları Zamana İlişkin Hisleri

His/Duygu	Katılımcı Kodu	Sıklık
Heyecan	Ö7, Ö11, Ö13, Ö15, Ö18, Ö19, Ö22, Ö3, Ö6 Ö12, Ö16, Ö21, Ö6	13
Sabır	Ö5, Ö1, Ö17, Ö3, Ö8 Ö10, Ö16, Ö8, Ö1	9
Kaygı/Şaşkınlık	Ö12, Ö4, Ö23, Ö7, Ö8, Ö15, Ö17, Ö14	8
Deneyimsizlik	Ö6, Ö15, Ö20, Ö22, Ö23, Ö16, Ö21	7
Öğretme aşkı	Ö17, Ö11, Ö12, Ö18, Ö19	5
Fedakârlık	Ö10, Ö5, Ö13, Ö14, Ö20	5
Sevgi	Ö2, Ö5, Ö7, Ö21, Ö11	5
Endişe	Ö3, Ö22, Ö24	3
Merak	Ö20, Ö18, Ö19	3
Zorluk	Ö9, Ö10, Ö14	3
Umut	Ö4	1
Eğlenceli	Ö9	1
Emek	Ö1	1

Tablo 9’da ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri göreve başladıkları zaman his/duygu açısından yoğun olarak heyecan (13), sabır (9), kaygı/şaşkınlık (8), deneyimsizlik (7), öğretme aşkı (5), fedakârlık (5) ve sevgi (5) hissettikleri ifade edilebilir. Bunlara ek olarak birkaç sınıf öğretmeni endişe, merak, zorluk, umut, eğlenceli ve emek hissettiklerini belirtmişlerdir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin görev yerlerine ulaşma yöntemleri ve kimlerle ulaştıklarına ilişkin bulgular Tablo 10’da ve Tablo 11’de ifade edilmiştir;

Tablo 10. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yerlerine Kimlerle Ulaştıklarına İlişkin Bulgular

Kimle Ulaştığı	Katılımcı Kodu	n
Aile	Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö9, Ö16, Ö18, Ö19, Ö22	9
Tek Başına	Ö2, Ö3, Ö5, Ö8, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö17, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24	15

Tablo 11. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yerlerine Ulaşma Yöntemleri

Ulaşım Aracı	Katılımcı Kodu	n
Özel Araç	Ö1, Ö3, Ö4, Ö6, Ö9, Ö10	6
Köy Servisi	Ö2, Ö8, Ö15, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24	8
Taksi	Ö14, Ö16, Ö17, Ö22	4
Uçak+otobüs	Ö5	1
Yaya	Ö11, Ö21	2

Tablo 10’da ve Tablo 11’de ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri göreve başladıklarında görev yerlerine aileleriyle ya da yalnız olarak gitmişlerdir. Ulaşım aracı olarak çoğunluğu (8) köy servislerini kullanmışlardır. Buna ek olarak görev yerlerinin durumuna göre özel araç (6), taksi (4), uçak+otobüs (1) ya da yaya (2) olarak görev yerlerine ulaşan öğretmenler de bulunmaktadır.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin görev yerlerine ulaşma yöntemleri ve kimlerle ulaştıklarına ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö9: Atandığım yere şahsi aracımızla babam, annem ve amcam ile geldik. İlk geldiğim haftalarda kalacak yer ayarlamak, kiralamakta zorlandık. Öğretmenevleri dolu olduğundan otelde kaldık ailemle 1 hafta kadar. İlk

başlarda maddi olarak ailem ve ben zorlandık bu yüzden. Düzen oturtmam 4-5 ayı buldu.

Ö16: Görev yapacağım kuruma ulaşım taksilerle sağlanıyordu. İlk olarak ailemle geldim, görev yapacağım okulu bulamayıp kaybolduk. Daha sonra başka bir köyün muhtarı bize yardımcı oldu ve okulumu bulduk.

Ö20: İlçeye 4 km uzaklıkta bir YİBO'da çalışıyorum. Okula şehir içi dolmuşla gidiyorum.

Ö22: İlk olarak babamla gitmiştim. İlçeye bağlı köy olduğu için ulaşım oldukça zordu. İlçeden taksi tutup ulaşımımızı sağlamıştık.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin göreve yerlerine gittiklerinde psikolojik ve sosyal açıdan kendilerine yönelik algılarına ilişkin bulgular Tablo 12'de ifade edilmiştir;

Tablo 12. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Görev Yerlerine Gittiklerinde Psikolojik ve Sosyal Açıdan Kendilerine Yönelik Algılarına İlişkin Bulgular

Algı	Katılımcı Kodu	Sıklık
Heyecanlı	Ö5, Ö7, Ö10, Ö11, Ö14, Ö18, Ö19, Ö21	8
Kaygılı	Ö3, Ö15	2
Korku	Ö2, Ö6, Ö22, Ö23, Ö24	5
Mutlu	Ö12, Ö13, Ö20	3
Üzgün	Ö1, Ö4, Ö8, Ö16, Ö17	5
Yalnız	Ö9	1

Tablo 12'de ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri görev yerlerine gittiklerinde kendilerini heyecanlı (8), kaygılı (2), korkulu (5), mutlu (3), üzgün (5) ve yalnız (1) hissetmektedirler. Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin görev yerlerine ilk gittiklerinde genel olarak olumsuz duygular hissettikleri ifade edilebilir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin görev yerlerine gittiklerinde psikolojik ve sosyal açıdan kendilerine yönelik algılarına ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö7: Okulum çok güzeldi. Çok heyecanlı ve mutluydum. Çocukların meraklı ve sevgi dolu gözlerle bakışı benim heyecanımı daha da artırdı.

Ö15: Köy okuluydu ve şartlar zor ve kötü olduğu için kaygılıydım.

Ö16: Görev yaptığım köyü ilk gördüğümde bir şok yaşamıştım. Sanki hayalet köy gibiydi çünkü köylüler mevsimlik tarım işçisi olarak başka şehirlere çalışmaya gitmişlerdi. Bu köyde nasıl kalacağımı düşünüp üzülmuştüm. Okul açıldıktan 2 ay sonra öğrenciler gelmeye başladılar ve sonradan okuluma alıştım.

Ö17: Tam anlamıyla bir çalıkuşuydum. İmkanlar kısıtlı ama bir o kadar da bize ihtiyacı olan minnacık yürekler vardı. Bu benim mesleğinin kutsallığıydı. Ne olursa olsun elimden gelenin fazlasını yapmalıyım ve yapıyoruz da.

Ö22: Kendimi oldukça huzursuz ve yetersiz hissetmiştim. O ilk gün heyecanım yerini korkuya bırakmıştı.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin sınıflarına ilk girdikleri andaki hislerine ilişkin bulgular Tablo 13'te ifade edilmiştir;

Tablo 13. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarına İlk Girdikleri Andaki Hislerine İlişkin Bulgular

Algı	Katılımcı Kodu	Sıklık
Endişe	Ö2, Ö22, Ö24	3
Heyecan	Ö1, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19	12
Mutluluk	Ö3, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö17, Ö1, Ö5, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19	13
Sevgi	Ö14, Ö20, Ö21	3
Sorumluluk	Ö20, Ö23	2
Umut	Ö12, Ö22	2

Tablo 13'te ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri ilk derslerine girdiklerinde çoktan aza doğru kendilerini mutlu (13), heyecanlı (12), endişeli (3), sorumlu (3) ve umutlu (2) hissetleri görülmektedir. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin sınıflarına ilk girdiklerinde genel olarak olumlu duygular hissettikleri ifade edilebilir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin sınıflarına ilk girdikleri andaki hislerine ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö11: Sınıftaki ilk kapıdan girişimde çocuklar bana öyle masum baktılar ki sanki yıllardır beni bekliyorlarmış gibi hissettim.

Ö13: Heyecan vericiydi. Tüm öğretmen adaylarının yaşaması gereken bir heyecan.

Ö18: Sınıfa ilk girdiğimde heyecan vardı ve çocuklarla neler yapmam gerektiğini bilemiyordum. Önce tanışma oldu. Ardından yaz tatili

değerlendirmesi yapmıştık. Çocukların bilgi düzeyinin nasıl olduğu konusunda küçük bir değerlendirme yapmıştım.

Ö22: Öğrenciler Türkçe bilmediği için kendimi anlatmakta zorlandım. Hepsi bana boş gözlerle bakıyordu. El işaretleriyle Türkçe kelimeleri öğrenmekle başlamıştık. O ilk günümü hiç unutamam. Öğrendiğim her şey bir anda hiçbir şeye dönüşmüştü. Aldığım eğitimin o gün yetersiz olduğunu fark ettim oldukça korkmuştum.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin sınıflarıyla ilk iletişimlerine ilişkin hislerine ve aynı iletişim yolunu kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin bulgulara Tablo 14'te ve Tablo 15'te ifade edilmiştir;

Tablo 14. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarıyla İlk İletişimlerine İlişkin Hislerine İlişkin Bulgular

Algı	Katılımcı Kodu	n
Olumlu	Ö1, Ö4, Ö6, Ö9, Ö10, Ö12, Ö16, Ö21	8
Sevgi	Ö2, Ö3, Ö5, Ö11, Ö13, Ö14, Ö20, Ö23	8
Endişeli	Ö7, Ö8, Ö22, Ö24	4
Heyecanlı	Ö15, Ö17, Ö18, Ö19	4

Tablo 15. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Aynı İletişim Yolunu Kullanıp Kullanmayacaklarına İlişkin Bulgular

İletişim Yolu	Katılımcı	n
Farklı	Ö3, Ö5, Ö7, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö16, Ö18, Ö19, Ö21, Ö24	14
Aynı	Ö1, Ö2, Ö4, Ö6, Ö8, Ö14, Ö17, Ö20, Ö22, Ö23	10

Tablo 14'te ve Tablo 15'te ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin sınıflarıyla olan ilk iletişimlerini çoktan aza doğru olmak üzere olumlu (8), sevgili (8), endişeli (4) ve heyecanlı (4) olarak tanımlamaktadır. Buna ek olarak sınıf öğretmenlerinin çoğu (14) tekrar sınıflarına girecekleri ilk gün olsa farklı iletişim yolları kullanacaklarını ifade etmektedir. Diğer taraftan aynı iletişim yolunu kullanabilecekleri ifade eden öğretmenler (10) de bulunmaktadır.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin sınıflarıyla ilk iletişimlerine ilişkin hislerine yönelik örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö11: İlk başlarda dersten öncelikli olarak birbirimize alışmaya samimi olmaya çalıştık ve şu an onun meyvelerini alıyorum.

Ö8: Zor. Kürtçe bildikleri için ilk zamanda baya zorlandık.

Ö18: İlk olarak beni sevmeleri için sıcak davranmaya daha çok dikkat ettim. Sevdikten sonra gerisinin kolay olduğunu düşündüm.

Ö22: Öğrenciler Türkçe bilmedikleri için ilk iş olarak basit kelimeleri el işaretleriyle, görsellerle anlatmaya çalıştım. İşimin oldukça zor olduğunu anladım. Öğrencilerin harf öğrenmeleri oldukça gecikmeli ve bol tekrarlı olmuşt...

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin sınıflarıyla aynı iletişim yolunu kullanıp kullanmayacaklarına ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö11: Önce sert bir tavır sergiledim, sonra ise o güler yüzümü yeri geldiğinde eksik etmezdim. Çünkü sınıfa girer girmez çok güler yüzlü, çok laubali davranınca sonraki dönemlerde sınıf kontrolü açısından zor durumda bırakıyor.

Ö3: Daha sakin ve kendinden emin olan bir birey olarak konuşturdum.

Ö21: Kendileri için çabalamaları gerektiğini benim onlara sadece destek olabileceğimi söyledim.

Ö22: Yine aynı iletişim yolunu kullanırım. Fakat olaylara daha sakin yaklaşırım ve tüm öğrencilerin başarılı olmasını beklemem. Yeni mezun olduğumuz için çok idealist ve yüzde yüz başarıya odaklandığımız için bu hem bizi hem öğrencileri olumsuz etkiledi.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin tekrar ilk ders anlatacak olsalar dikkat edecekleri noktalara ilişkin görüşleri Tablo 16'da ifade edilmiştir;

Tablo 16. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Tekrar İlk Ders Anlatacak Olsalar Dikkat Edecekleri Noktalara İlişkin Görüşleri

Konu	Katılımcı Kodu	n
Etkili iletişim	Ö1, Ö3, Ö7, Ö11, Ö14, Ö15, Ö20, Ö22, Ö24	9
Sınıf Yönetimi	Ö2, Ö10, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21	7
Bireysel İlgi	Ö5, Ö6, Ö9, Ö12, Ö13	5
Aynı	Ö4, Ö8, Ö23	3

Tablo 16'da ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri tekrar ilk ders anlatımı yapacak olsalar özellikle etkili iletişime (9), sınıf yönetimine (7) ve öğrencilere yönelik bireysel ilgiye (5) daha dikkat edeceklerini ifade etmektedirler. Buna ek olarak ilk ders anlatımını tekrar gerçekleştirecek olsalar aynı çalışmalarını yapabileceklerini ifade eden sınıf öğretmenleri de bulunmaktadır.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin tekrar ilk ders anlatacak olsalar dikkat edecekleri noktalara ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö2: Zaman kullanımına daha çok dikkat ederdim. Çünkü uzun süre etkinliklerimi yetiştirme konusunda problem yaşadım. Şu anda da konu olarak biraz geriden geliyorum.

Ö3: Daha dikkatli olurum, o sırada dikkat etmediğim şeylerin ne kadar önemli olduğunu zamanla anlıyorsunuz.

Ö11: Önce sert bir tavır sergilerdim sonra ise o güler yüzümü zeri geldiğinde eksik etmezdim. Çünkü sınıfa girer girmez çok güler yüzlü çok laubali davranınca sonraki dönemlerde sınıf kontrolü açısından zor durumda bırakıyor.

Ö22: Öğrencilere harf öğretmekten çok edep, ahlak ve değerlerimiz üzerinde dururdum. Sorumlulukları yerine getirme görevlerini daha çok verirdim. Her öğrencinin başarılı olamayacağını bilip hangi alanda yetenekleri var onu keşfetmeye çalışırdım.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı için yaptıkları hazırlıklara ve tekrar ilk derslerini anlatacak olsalar yapacakları hazırlıklara ilişkin görüşleri Tablo 17’de ve Tablo 18’de ifade edilmiştir.

Tablo 17. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin İlk Ders Anlatımı İçin Yaptıkları Hazırlıklara İlişkin Bulgular

Hazırlık	Katılımcı Kodu	Sıklık
Etkinlik Hazırlama	Ö5, Ö15, Ö17, Ö20, Ö22, Ö23	6
Ders Planı	Ö9, Ö10, Ö13, Ö18, Ö19	5
Ders Kitabını İnceleme	Ö4, Ö21, Ö24	3
Deneme Anlatımı	Ö12, Ö14	2
Materyal Hazırlama	Ö11, Ö16	2
Önbilgilerine Değerlendirme	Ö2, Ö3, Ö8	3
Hazırlık Yapmadım	Ö1, Ö7	3
El Yazısına Hazırlık	Ö6	1

Tablo 18. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Tekrar İlk Derslerini Anlatacak Olsalar Yapacakları Hazırlıklara İlişkin Bulgular

Tekrar Hazırlık	Katılımcı Kodu	n
Daha İlgi Çekici Çalışmalar	Ö1, Ö10, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö20, Ö23	8
Aynı şekilde	Ö3, Ö5, Ö8, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21	7
Etkili İletişim	Ö6, Ö7, Ö9	3
Ders Planı	Ö2, Ö11, Ö16, Ö22, Ö24	5

Tablo 17’de ve Tablo 18’de ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri ilk ders anlatımı yapacakları güne ilişkin yaptıkları hazırlıkları etkinlik hazırlama (6), ders planı hazırlama (5), ders kitabı inceleme (3), önbilgileri değerlendirme (3), deneme anlatımı yapma (2), materyal hazırlama (2) ve el yazısına hazırlanma (1) başlıkları altında ifade etmektedirler. Diğer taraftan iki sınıf öğretmeni herhangi bir hazırlık yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı için yaptıkları hazırlıklara ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö2: Öncelikle öğrencilerin bilgi düzeyini kontrol ettim. Eksikleri tamamlamaya yönelik çalışmalar yaptım.

Ö11: Materyal hazırladım. Çocukların hoşlarına gidecek malzemeler kullanmaya çalıştım ve dersi ciddi değil de şakacı tavırlarla esprilerle, öğrencilere güle eğlene anlattım. Çocukların en sevdiği ders anlama şekli.

Ö17: E sesini hissettirme çalışmaları yaptım. (Çizgi çalışmalarını ben gelmeden diğer öğretmenler vermiş.) Elimde bebekle sınıfa girdim. Bebeğe hep beraber ninni söyledik. Sonra da bu söylediğimiz ninniye yazmayı merak edip etmediklerini sordum. Tabi ki merak ettiler ve tahtaya yazdım. Fotokopi dağıttım üzerinden gittiler.

Ö19: Ders planına göre o gün verilmesi gereken kazanımlara bakarak kılavuz kitaplardan konuya çalışıp nasıl anlatmam gerektiğine bakmıştım. Neler yapabileceğim üzerinde durmuştum.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin tekrar ilk derslerini anlatacak olsalar yapacakları hazırlıklara ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö4: İletişimim yine aynı olurdu fakat anlatacağım konu ile ilgili daha donanımlı (etkinlikler açısından) giderdim.

Ö9: Çocuklarla iletişim kurmakla alakalı videolar izledim. Ders içinde faydalanacağım materyaller yapardım.

Ö11: Bir plan yapardım; derslerin özelliklerine göre materyal, video vs hazırlardım ki öğrencilerin daha en başından kötü bir ön yargı oluşturmasını engelledim.

Ö20: İlk dersimiz muhtemelen tanışma dersi olurdu ve elimde bir topla derse girip topu rastgele bir öğrenciye atıp tutmasını isterdim ve topu tutunca ismini söylemesini isterdim. Bunu yaparken de bütün sınıfı oyuna sokar aynı zamanda çocukların tanışmalarını da sağlardım.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri ilk ders anlatacakları güne ilişkin tekrar ders hazırlığı yapacak olsalar özellikle dikkat edecekleri noktaları daha ilgi çekici çalışmalar, etkili iletişime dayalı çalışmalar ve ders planı hazırlama başlıkları altında ifade etmektedir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı günü sonunda hissettiklerine ilişkin bulgular Tablo 19’da ifade edilmiştir;

Tablo 19. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin İlk Ders Anlatımı Günü Sonunda Hissettiklerine İlişkin Bulgular

Hissedilen	Katılımcı Kodu	Sıklık
Mutluluk	Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö12, Ö13, Ö14, Ö23	14
Zorlanma	Ö7, Ö8, Ö11, Ö12, Ö13, Ö15, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23, Ö24	11
Umut	Ö2, Ö14, Ö1, Ö9, Ö11, Ö16, Ö24	7
Başarı	Ö3, Ö10, Ö17, Ö20, Ö21	5
Başarısızlık	Ö8, Ö18, Ö19, Ö22	4
Emek	Ö2, Ö3, Ö4	3
Endişe	Ö15	1

Tablo 19’da ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı yaptıkları günün sonundaki hislerine bakıldığında sınıf öğretmenleri çoktan aza doğru mutluluk (14), zorlanma (11), umut (7), başarı (5), başarısızlık (4), emek (3) ve endişe (1) hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu süreç sonunda öğretmenlerin genel olarak birtakım olumsuzluklarla karşılaşmış olmalarına rağmen genel olarak kendilerini mutlu hissettikleri ifade edilebilir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı günü sonunda hissettiklerine ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

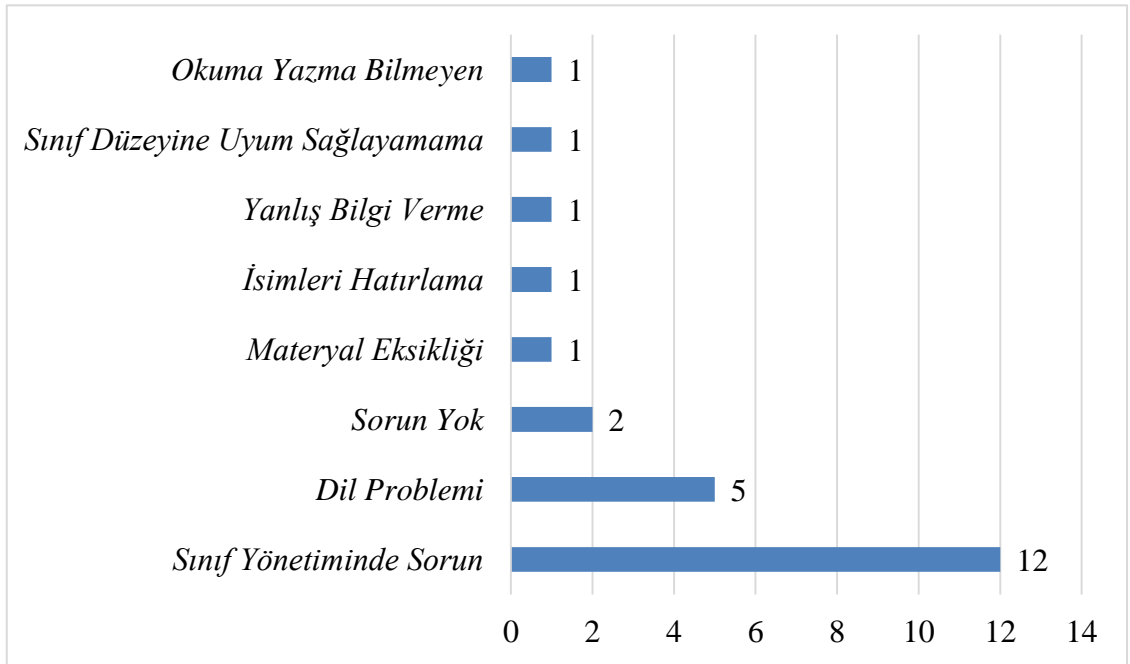
Ö2: Öğrencilerle nasıl bir yol izlemem gerektiği kafamda netleşmişti ve bu beni rahatlatmıştı.

Ö11: Heyecan verici ve bütün enerjimi kaybetmişim sanki çok yorgundum ama tatlı bir yorgunluk oldu.

Ö16: Ders anlattıktan sonra heyecanım biraz azalmıştı, öğrencilere bir şeyler katabilmek öğretebilmek beni mutlu etmişti.

Ö20: İlk ders sonu üniversitede aldığım eğitimle gerçek sınıf ortamının aslında çok da bağlantılı olmadığını anladım. Keşke her şeyi yaşayarak öğrenme şansımız olsaydı ve bize gideceğimiz yerler hakkında daha fazla bilgi verilseydi. Bunu yaparken de bütün sınıfı oyuna sokar, aynı zamanda çocukların tanışmalarını da sağlardım.

Şekil 7’de çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı gününde yaşadıkları sorunlara ilişkin bulgular sunulmuştur;

Şekil 7. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin İlk Ders Anlatımı Yaptıkları Günde Karşılaştıkları Sorunlar

Şekil 7’de ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı yaptıkları gün karşılaştıkları sorunlar azdan çoğa doğru okuma yazma bilmeme (1), sınıf düzeyine uyum sağlayamama (1), yanlış bilgi verme (1), isimleri hatırlayamama (1), materyal eksikliği (1), dil problemi (5) ve sınıf yönetimi sorunları (12) başlıkları altında toplanabilmektedir. Diğer taraftan iki sınıf öğretmeni bu süreçte herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı gününde karşılaştıkları sorunlara ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö2: Benim öğrencilerim 2. sınıf. Yazın okumayı unutan öğrencilerim vardı. Bu durum beni çok yordu.

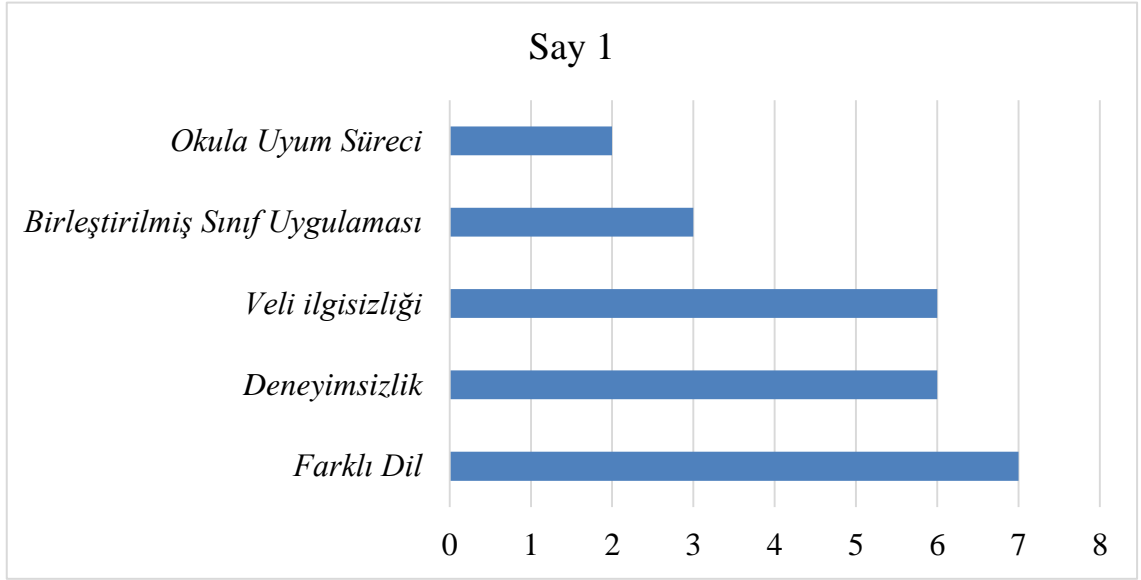
Ö3: Heyecandan bazı yanlışlar ve küçük hatalar yaptım.

Ö6: Sınıf kontrolünü sağlayamıyordum.

Ö13: Çocukların düzeylerini bilmediğim için bazı çocukların anlamadığını fark ettim.

Ö16: Öğrencilerim Türkçe bilmedikleri için ders anlatırken baya zorlanmışım çünkü konuştuğum hiçbir şeyi anlamıyorlardı.

Şekil 8’de çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların nedenlerine ilişkin bulgular sunulmuştur;

Şekil 8. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunların Nedenlerine İlişkin Görüşleri

Şekil 8’de ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların nedenleri azdan çoğa doğru okula uyum süreci (2), veli ilgisizliği (6), birleştirilmiş sınıf uygulamasının güçlükleri (3), deneyimsizlik (6) ve farklı ana dili (7) başlıkları altında toplanabilmektedir.

Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların nedenlerine ilişkin örnek ifadeleri şu şekildedir;

Ö2: Bölge sorunları sınıflara gayet iyi yansımış. Ailelerin ilgisizliği cabası.

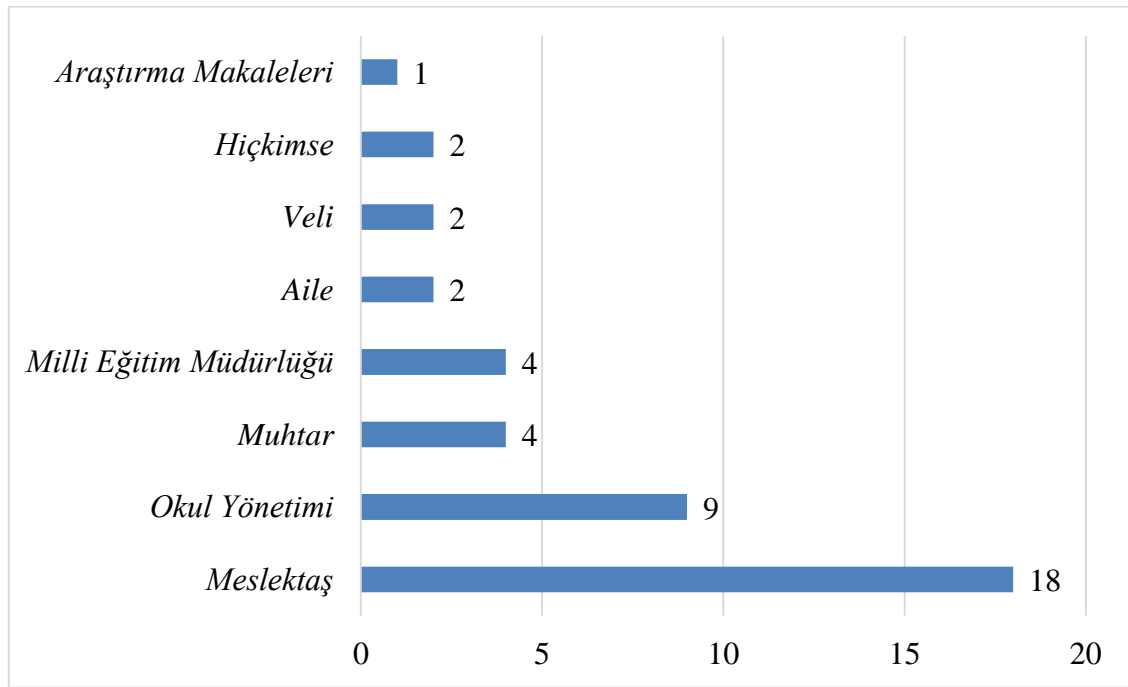
Ö21: Yeni öğretmen olduğum için çocukların beni benimsememesi, aynı şekilde yeni öğretmen olunca velilerin de çocuklara yararlı olamayacağımı düşünmesi.

Ö22: Öğrencilerin Türkçe bilmemesi, benim atandığım bölgeyi hiç bilmemem ve tecrübesiz olmam en büyük nedenlerdendir.

Ö13: Düzeyi bilmemek, sosyo-kültürel yapılarımı bilmemek.

Ö2: Çocukların yaşam koşulları ve aile ortamları olduğunu düşünüyorum.

Şekil 9'da çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları aşmada destek aldıkları kişilere ilişkin bulgular sunulmuştur;

Şekil 9. Çalışma Grubunda Yer Alan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunları Aşmada Destek Aldıkları Kişilere İlişkin Görüşleri

Şekil 9'da ifade edildiği üzere çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları aşmada destek aldıkları kişiler azdan çoğa doğru araştırma makaleleri (1), veliler (2), aile (2), milli eğitim müdürlüleri (4), muhtar (4), okul yönetimi (9) ve meslektaşlar (18) başlıkları altında toplanabilmektedir. Diğer taraftan iki sınıf öğretmeni bu süreçte herhangi bir kişiden destek almadıklarını ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi süresinde almış oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II derslerinin mesleki hayatlarına etkisine ilişkin değerlendirmelerine bakıldığında tüm sınıf öğretmenlerinin ifade edilen derslerin meslek hayatlarına olumlu etki ettiğini belirttikleri ifade edilebilir. Yapılan pek çok araştırmanın (Çetinkaya ve Kılıç, 2017; Dönmez Usta ve Turan Güntepe, 2016; Sarıtaş 2007 gibi) sonuçları da okul uygulamalarının öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini olumlu yönde etkilediğini belirtmektedir. Diğer taraftan bu etkinin oldukça düşük olduğunu ifade eden sınıf öğretmenleri de bulunmaktadır. Alan yazın incelendiğinde pek çok araştırmacının da bu bulguyu destekler nitelikte sonuçlara ulaştığı söylenebilir (Kılınç ve Altuk, 2010; Ören, Sevinç, ve Erdoğan, 2009; Özdemir ve Çanakçı, 2005; Özkılıç, 2013; Özkılıç, Bilgin ve Kartal, 2008).

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitiminden mezun olduktan sonra öğretmenlik mesleği açısından kendilerini yeterli görme düzeylerine ilişkin bulgulara bakıldığında çalışma grubunda yer alan hiçbir öğretmenin kendisini oldukça yüksek düzeyde yeterli görmediği söylenebilir. Buna ek olarak göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin mesleki bilgi ve yeterlik açısından kendilerini genel olarak deneyimsiz ve yetersiz gördükleri ifade edilebilir. Buna ek olarak sınıf öğretmenlerinin deneyim kazanarak zaman içinde başarılı olabileceklerine inançlı oldukları ifade edilebilir. Eker (2014) tarafından yapılan çalışmada sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik inanç düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Üredi ve Üredi (2007) ise mesleki bilgi ve yeterlik algısının yüksek olmasının mesleki başarıya önemli bir etkisinin olduğunu belirtmektedir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri göreve başladıklarında görev yerlerine aileleriyle ya da yalnız olarak gitmişlerdir. Ulaşım aracı olarak çoğunluğu köy servislerini kullanmışlardır. İlgili çalışmalar incelendiğinde pek çok araştırmanın sonucunda köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin ulaşım ve barınma açısından önemli güçlükler yaşadıkları belirtilmiştir (Atmaca, 2004; Özpınar, 2008; Özpınar ve Sarpkaya, 2010). Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri görev yerlerine ilk gittiklerinde kendilerini heyecanlı, kaygılı, korkulu, mutlu, üzgün ve yalnız

hissetmektedirler. Sınıf öğretmenleri göreve başlamak üzere okula gittiklerinde ise his/duygu açısından yoğun olarak heyecan, sabır, kaygı/şaşkınlık, deneyimsizlik, öğretme aşkı, fedakârlık ve sevgi hissettikleri ifade edilebilir. Bunlara ek olarak birkaç sınıf öğretmeni endişe, merak, zorluk, umut, eğlenceli ve emek hissettiklerini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin görev yerlerine ilk gittiklerinde genel olarak olumsuz duygular hissettikleri ifade edilebilir. Diğer taraftan çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri ilk derslerine girdiklerinde çoktan aza doğru kendilerini mutlu, heyecanlı, endişeli, sorumlu ve umutlu hissettikleri görülmektedir. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin sınıflarına ilk girdiklerinde genel olarak olumlu duygular hissettikleri ifade edilebilir. Sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıklarında olumsuz duygular hissetmelerine rağmen öğrencileri ile buluştuklarında olumlu duygular hissettikleri görülmektedir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine yönelik olumlu bir tutum geliştirdiklerini ve bu tutumun kendi algılarına da olumlu bir şekilde yansdığı şeklinde yorumlanabilir. Yavuz ve Karadeniz (2009) motivasyonu yüksek olan sınıf öğretmenlerinin iş tatminlerinin de yüksek olabileceğini belirtmektedir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri sınıflarıyla olan ilk iletişimlerini çoktan aza doğru olmak üzere olumlu, sevgili, endişeli ve heyecanlı olarak tanımlamaktadır. Buna ek olarak sınıf öğretmenlerinin çoğu tekrar sınıflarına girecekleri ilk gün olsa farklı iletişim yolları kullanacaklarını ifade etmektedir. Sınıf öğretmenleri tekrar ilk ders anlatımı yapacak olsalar özellikle etkili iletişime, sınıf yönetimine ve öğrencilere yönelik bireysel ilgiye daha dikkat edeceklerini ifade etmektedirler. Buna ek olarak ilk ders anlatımını tekrar gerçekleştirecek olsalar aynı çalışmalarını yapabileceklerini ifade eden sınıf öğretmenleri de bulunmaktadır. Aküzüm ve Gültekin (2017) tarafından yapılan araştırmada da sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerinde kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri ilk ders anlatımı yapacakları güne ilişkin yaptıkları hazırlıkları etkinlik hazırlama, ders planı hazırlama, ders kitabı inceleme, önbilgileri değerlendirme, deneme anlatımı yapma, materyal hazırlama ve el yazısına hazırlanma başlıkları altında ifade etmektedirler. Diğer taraftan iki sınıf öğretmeni herhangi bir hazırlık yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri ilk ders anlatacakları güne ilişkin tekrar ders hazırlığı yapacak olsalar özellikle dikkat edecekleri noktaları daha ilgi çekici çalışmalar, etkili iletişime dayalı çalışmalar ve ders planı hazırlama başlıkları altında ifade etmektedir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı yaptıkları günün sonundaki hislerine bakıldığında sınıf öğretmenleri çoktan aza doğru mutluluk, zorlanma, umut, başarı, başarısızlık, emek ve endişe hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu süreç sonunda öğretmenlerin genel olarak birtakım olumsuzluklarla karşılaşmış olmalarına rağmen genel olarak kendilerini mutlu hissettikleri ifade edilebilir. Sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı yaptıkları gün karşılaştıkları sorunlar azdan çoğa doğru okuma yazma bilmeme, sınıf düzeyine uyum sağlayamama, yanlış bilgi verme, isimleri hatırlayamama, materyal eksikliği, dil problemi ve sınıf yönetimi sorunları başlıkları altında toplanabilmektedir. Diğer taraftan iki sınıf öğretmeni bu süreçte herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların nedenleri azdan çoğa doğru okula uyum süreci, veli ilgisizliği, birleştirilmiş sınıf uygulamasının güçlükleri, deneyimsizlik ve farklı ana dili başlıkları altında toplanabilmektedir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları aşmada destek aldıkları kişiler azdan çoğa doğru araştırma makaleleri, veliler, aile, milli eğitim müdürlüleri, muhtar, okul yönetimi ve meslektaşlar başlıkları altında toplanabilmektedir. Diğer taraftan iki sınıf öğretmeni bu süreçte herhangi bir kişiden destek almadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin göreve başladıkları ilk yıl içinde karşılaştıkları güçlükler, onların mesleğe ve geleceğe karşı tutumlarının oluşmasında oldukça etkilidir. Bazı araştırmacılar (örneğin, Nieto, 2003), mesleğin ilk üç yılını hayatta kalma mücadelesinin verildiği dönem olarak değerlendirmektedir. Bu durumda, meslektaşları ve idareciler tarafından yeterince desteklenmeyen bazı öğretmenler mesleklerinden ayrılabilen veya daha ilk yıldan itibaren bir tükenmişlik duygusuna kapılabilmektedir (Chenkley, 1999, akt. Korkmaz, Saban ve Akbaşlı, 2004).

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitimi süresinde almış oldukları Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması I – II derslerinin mesleki hayatlarına etkisine ilişkin değerlendirmelerine bakıldığında tüm sınıf öğretmenlerinin ifade edilen derslerin meslek hayatlarına olumlu etki ettiğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan bu etkinin oldukça düşük olduğunu ifade eden sınıf öğretmenleri de bulunmaktadır.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin lisans eğitiminden mezun olduktan sonra öğretmenlik mesleği açısından kendilerini yeterli görme düzeylerine ilişkin sonuçlara bakıldığında çalışma grubunda yer alan hiçbir öğretmenin kendisini oldukça yüksek düzeyde yeterli görmediği belirlenmiştir. Buna ek olarak göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin mesleki bilgi ve yeterlik açısından kendilerini genel olarak deneyimsiz ve yetersiz gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin deneyim kazanarak zaman içinde başarılı olabileceklerine inançlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri görev yerlerine ilk gittiklerinde kendilerini heyecanlı, kaygılı, korkulu, mutlu, üzgün ve yalnız hissetmektedirler. Sınıf öğretmenleri göreve başlamak üzere okula gittiklerinde ise his/duygu açısından yoğun olarak heyecan, sabır, kaygı/şaşkınlık, deneyimsizlik, öğretme aşkı, fedakârlık ve sevgi hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunlara ek olarak birkaç sınıf öğretmeni endişe, merak, zorluk, umut, eğlenceli ve emek hissettiklerini belirtmişlerdir. Sınıf öğretmenlerinin görev yerlerine ilk gittiklerinde genel olarak olumsuz duygular hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri ilk derslerine girdiklerinde çoktan aza doğru kendilerini mutlu, heyecanlı, endişeli, sorumlu ve umutlu hissettikleri belirlenmiştir. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin sınıflarına ilk girdiklerinde genel olarak olumlu duygular hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf öğretmenlerinin göreve ilk başladıklarında olumsuz duygular hissetmelerine rağmen öğrencileri ile buluştuklarında olumlu duygular hissettikleri görülmektedir. Sonuç olarak bu durum sınıf öğretmenlerinin öğrencilerine yönelik olumlu bir tutum geliştirdiklerini ve bu tutumun kendi algılarına da olumlu bir şekilde yansıdığı şeklinde yorumlanabilir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin sınıflarıyla olan ilk iletişimlerini çoktan aza doğru olmak üzere olumlu, sevgili, endişeli ve heyecanlı olarak tanımlamaktadır. Buna ek olarak sınıf öğretmenlerinin çoğu tekrar sınıflarına girecekleri ilk gün olsa farklı iletişim yolları kullanacaklarını ifade etmektedir. Sınıf öğretmenleri tekrar ilk ders anlatımı yapacak olsalar özellikle etkili iletişime, sınıf yönetimine ve öğrencilere yönelik bireysel ilgiye daha dikkat edeceklerini ifade etmektedirler. Buna ek olarak ilk ders anlatımını tekrar gerçekleştirecek olsalar aynı çalışmalarını yapabileceklerini ifade eden sınıf öğretmenleri de bulunmaktadır. Araştırmada sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerinde kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenleri ilk ders anlatımı yapacakları güne ilişkin yaptıkları hazırlıkları etkinlik hazırlama, ders planı hazırlama, ders kitabı inceleme, önbilgileri değerlendirme, deneme anlatımı yapma, materyal hazırlama ve el yazısına hazırlanma başlıkları altında ifade etmektedirler. Diğer taraftan iki sınıf öğretmeni herhangi bir hazırlık yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri ilk ders anlatacakları güne ilişkin tekrar ders hazırlığı yapacak olsalar özellikle dikkat edecekleri noktaları daha ilgi çekici çalışmalar, etkili iletişime dayalı çalışmalar ve ders planı hazırlama başlıkları altında ifade etmektedir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin ilk ders anlatımı yaptıkları günün sonundaki hislerine bakıldığında sınıf öğretmenleri çoktan aza doğru mutluluk, zorlanma, umut, başarı, başarısızlık, emek ve endişe hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu süreç sonunda öğretmenlerin genel olarak birtakım olumsuzluklarla karşılaşmış olmalarına rağmen genel olarak kendilerini mutlu hissettikleri belirlenmiştir. Sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunların nedenleri azdan çoğa doğru okula uyum süreci, veli ilgisizliği, birleştirilmiş sınıf uygulamasının güçlükleri, deneyimsizlik ve farklı ana dili başlıkları altında toplanabilmektedir.

Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları aşmada destek aldıkları kişiler azdan çoğa doğru araştırma makaleleri, veliler, aile, milli eğitim müdürlüleri, muhtar, okul yönetimi ve meslektaşlar başlıkları altında toplanabilmektedir.

Ulaşılan bu sonuçlar doğrultusunda program geliştiricilere, öğretmen yetiştiren kurumlara ve Millî Eğitim Bakanlığına şu öneriler sunulabilir;

- Sınıf öğretmenleri lisans eğitimi sürecinde genel olarak şehir merkezindeki okullarda görev yapmaktadır. Diğer taraftan mesleğin ilk yıllarında genel olarak köy okullarında çalışmaktadır. Bu sebeple lisans eğitimi sürecinde sınıf öğretmenlerinin köy okullarında da Okul Deneyimi/Öğretmenlik Uygulaması derslerini yürütmeleri daha gerçekçi bir ortamda eğitim alabilmelerini sağlayabilir.
- Sınıf öğretmenleri lisans eğitimi sürecinde aldıkları Okul Deneyimi/Öğretmenlik Uygulaması derslerinin mesleki gelişimleri açısından önemli bir etkisinin olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle sınıf eğitimi lisans programlarında Okul Deneyimi/Öğretmenlik Uygulaması gibi uygulamalı derslerin sayısının ve süresinin artırılması daha deneyimli sınıf öğretmenlerinin yetişmesini sağlayabilir.
- Sınıf öğretmenleri lisans eğitiminden mezun olduktan sonra genel olarak kendilerini öğretmenlik mesleği açısından yeterli görmemektedirler. Bu sebeple eğitim fakültelerinde öğretmenlerin yeterlik algılarını artıracak ve mesleğin ve görev koşullarının durumunu daha gerçekçi bir şekilde yansıtacak bir öğretim programı uygulanabilir.
- Sınıf öğretmenleri göreve başladıkları ilk yıllarda görev yerlerine ulaşmada ve karşılaştıkları yeni sosyal çevreye uyum sağlamada güçlük çekmektedir. Bu nedenle göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin alan rehber öğretmenleri tarafından desteklenmesi bu sürecin daha sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlayabilir.
- Sınıf öğretmenleri sınıflarıyla olan ilk iletişimlerini tekrar yaşama imkanları olsa daha farklı iletişim yolları kuracaklarını belirtmektedir. Bu nedenle sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerilerini destekleyecek ve gerçekçi sınıf ortamıyla tanıştıracak ders ya da etkinlikler düzenlenebilir.
- Sınıf öğretmenleri ilk ders anlatacakları güne yönelik yaptıkları hazırlıklarda genel olarak bir yol haritasına sahip olmadıklarını ifade etmektedirler. Bu nedenle bu süreci daha sistematik bir hale dönüştürmek için rehber öğretmenler ya da kılavuz kitaplar destek sağlayabilir.
- Sınıf öğretmenleri ders anlatımı sürecinde özellikle ana dili Türkçe olmayan çocuklarla iletişim kurmada zorlandıklarını belirtmektedir. Bu sebeple sınıf öğretmenlerine lisans eğitimi sürecinde yabancılara Türkçe eğitimi ile ilgili bir ders sunulması iletişim sorunlarının giderilmesinde etkili olabilir.

- Sınıf öğretmenleri mesleki ve sosyal açıdan karşılaştıkları sorunları aşmada çevrelerinden (veli, aile, milli eğitim müdürlüğü, muhtar, okul yönetimi) yeterli desteği görmediklerini belirtmektedir. Bu sebeple sınıf öğretmenlerinin mesleki ve sosyal açıdan karşılaştıkları sorunları aşmasında destek olamaya velilerin, ailelerin, milli eğitim müdürlüklerinin, muhtarın ve okul yönetimlerinin daha istekli olmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Aküzüm, C. ve Gültekin, S. Ö. (2017). Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Electronic Journal of Education Sciences*, 6(12), 88-107.
- Atmaca, F. (2004). *Sınıf öğretmenlerinin motivasyon durumlarının incelenmesi (Ağrı ili örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya
- Azar, A. (2003). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin görüşlerin yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 156-171.
- Başar, M. ve Doğan, Z. G. (2015). Göreve yeni başlayan öğretmenlerin yaşadığı sosyal kültürel mesleki sorunlar. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(4), 375-398.
- Brooks, D. M. (1985). The teacher's communicative competence: The first day of school. *Theory into Practice*, 24(1), 63-70.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö. E., Demirel, F., Karadeniz, Ş. ve Çakmak, E. K. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Capel, S. A. (1997). Changes in students' anxieties and concerns after their first and second teaching practices. *Educational Research*, 39(2), 211-228. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/0013188970390208> adresinden alınmıştır.
- Carlson, H. L. (1999). From practice to theory: A social constructivist approach to teacher education. *Teachers and teaching*, 5(2), 203-218.
- Çalık, C. (2006). Örgütsel sosyalleşme sürecinde eğitimin değişen rolü ve önemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14(1), 1-10.
- Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 255-269.

- Çetinkaya, E. ve Kılıç, D. (2017). Öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyinin okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve öğretmen adayı görüşlerine göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 561-571.
- Çoban, A. (2011). Sınıf öğretmenliği lisans programının değerlendirilmesi. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, 16. 69-91.
- Dönmez Usta, N. ve Turan Güntepe, E. (2016). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(42), 1214-1223.
- Duran, E., Sezgin, F. ve Çoban, O. (2011). aday sınıf öğretmenlerinin uyum ve sosyalleşme sürecinin incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 31, 465-478.
- Eker, C. (2014). Sınıf öğretmenlerinin öz-yeterlilik inanç düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1). 256-279
- Elçiçek, Z. (2016). *Öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin bir model geliştirme Çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Garip, N. E. (2009). *Okul yöneticilerinin göreve yeni başlayan öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme sürecinde sosyalleştirme stratejilerine kullanma düzeylerinin incelenmesi Tekirdağ ili örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ. <http://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/1/830/Nergis%20Ece%20GARIP%20BOP.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alınmıştır.
- Gizdem, Ö. U. ve Kartal, S. (2015). Sınıf öğretmenlerinin örgütsel sosyalleşmelerinde informal grupların etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(3), 1359-1370.
- Gül, İ., Türkmen, F. ve Aksel, N. (2017). Evaluation of the candidate teacher training course according to candidate teacher opinions. *Hitit University Journal of Social Sciences Institute*, 10(1), 365-388.

- Harmandar, M., Bayrakçeken, S., Kıncal, R.Y., Büyükkasap, E. ve Kızılkaya, S. (2000). Kazım Karabekir eğitim fakültesinde “okul deneyimi” uygulaması ve sonuçlarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 156-171.
- Kavak, Y., Aydın, A. ve Akbaba-Altun, S. (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007)*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayını.
- Kılınç, A. ve Altuk, Y. G. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 41-70.
- Korkmaz, İ., Akbaşı, S. ve Saban, A. (2004). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 10(2), 266-277.
- Korthagen, F. A., Kessels, J., Koster, B., Lagerwerf, B. ve Wubbels, T. (2001). *Linking practice and theory: the pedagogy of realistic teacher education*. Seattle: Routledge.
<https://pdfs.semanticscholar.org/be40/15bb54daa4d71a56236e5b0f0e8b4f02e9d9.pdf> adresinden alınmıştır.
- Kozikoğlu, İ. ve Senemoğlu, N. (2018). Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler: nitel bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 341-371.
- McBee, R. H. (1998). Readyng teachers for real classrooms. *Educational Leadership*, 55(5), 56-58.
- Moore, R. (2003). Reexamining the field experiences of preservice teachers. *Journal of Teacher Education*, 54(1), 31-42.
- Ören, F. Ş., Sevinç, Ö. S. ve Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(2), 217-246.

- Özdemir, A. Ş. ve Çanakçı, O. (2005). Okul Deneyimi I dersinin öğretmen adaylarının öğretim-öğrenme kavramlarına ve öğretmen-öğrenci rollerine bakış açıları üzerindeki etkileri. *İlköğretim online*, 4(1). 269-291.
- Özkılıç, R., Bilgin, A. ve Kartal, H. (2008). Öğretmenlik uygulaması dersinin öğretmen adaylarının görüşlerine göre değerlendirilmesi. *İlköğretim online*, 7(3), 471-493.
- Öztürk, M. (2016). Köy ve kasabalarda görev yapan öğretmenlerin mesleğin ilk yılında yaşadıkları güçlükler. *İlköğretim Online*, 15(2). 378-390.
- Punch, K. F. ve Etöz, Z. (2005). *Sosyal araştırmalara giriş: nicel ve nitel yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Saratlı, E. (2007). *Okul deneyimi I dersi uygulamasında ilköğretim fen bilgisi öğretmen adaylarına sunulan danışmanlık hizmetinin yeterliliği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sarı, M. H. ve Altun, Y. (2015). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(1), 213-226.
- Sarıtaş, M. (2007). Okul Deneyimi I uygulamasının aday öğretmenlere sağladığı yararlar konusundaki görüşlerin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 121-143.
- Taşkın, C. S. (2006). Student teachers in the classroom: their perceptions of teaching practice. *Educational Studies*, 32(4), 387-398.
- Toker Gökçe, A. (2013). Sınıf öğretmenlerinin adaylık dönemlerinde yaşadıkları mesleki sorunlar. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 137-156.
- Üredi, L. ve Üredi, I. (2007). Sınıf öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim stillerinin yordayıcısı olarak öğretmenlik mesleğine ilişkin algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 133-144.

- Yavuz, C. ve Bahtiyar Karadeniz, C. (2009). Sınıf öğretmenlerinin motivasyonunun iş tatmini üzerine etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 507-519.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, N., Kurtdele Fidan, N. ve Ergün, S.S. (2017). Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar üzerine nitel bir araştırma. *International Journal of Social Science Research*, 6(2), 1-18.
- Yılmaz, M. (2017). Aday öğretmen yetiştirme sürecinde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(16), 135-156.

EKLER

Ek 1. Veri Toplama Aracı

09.07.2019

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK DENEYİMLERİ

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK DENEYİMLERİ

Değerli Öğretmenim,

Bu araştırma göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin ilk deneyimlerini ortaya koymak ve göreve yeni başlayacak öğretmen adaylarının bu deneyimlerden faydalanmasını sağlamak amacıyla yapılmaktadır. Bu nedenle vereceğiniz cevaplar göreve yeni başlayacak sınıf öğretmenleri açısından oldukça değerlidir. Vereceğiniz cevaplar araştırma kapsamında tutulacak, başka bir kurum, kuruluş ya da şahısla kesinlikle paylaşılmayacaktır. Verdiğiniz samimi cevaplar için şimdiden teşekkür ederim.

* Gerekli

1. **Cinsiyet ***

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Kız
 Erkek

2. **Yaşınız ***

3. **Mezun Olunan Üniversite ***

4. **Göreve Başladığınız Yıl ***

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- 2014
 2015
 2016
 2017
 2018

5. **Görev yeriniz ***

Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.

- Köy
 Kasaba
 İlçe
 İl Merkezi

09.07.2019

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK DENEYİMLERİ

6. Göreve başladığınız sınıf düzeyi **Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

- 1
- 2
- 3
- 4
- Birleştirilmiş Sınıf

7. Lisans sürecinde staj yaptığınız okul/sınıf türü/türleri? ***Birden çok seçim yapabilirsiniz.**Uygun olanların tümünü işaretleyin.*

- Müstakil Sınıf
- Birleştirilmiş Sınıf
- İl Merkezi
- İlçe
- Kasaba
- Köy

8. Lisansta yaptığınız stajın mesleki hayatınıza etkisini nasıl değerlendirir siz? **Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

	1	2	3	4	5	
Etkisi olmadığını düşünüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐	Oldukça etkili olduğunu düşünüyorum.

9. Lisans mezun olduğunuzda öğretmenlik mesleği açısından kendinizi yeterli görme düzeyiniz nasıldı? **Yalnızca bir şıkkı işaretleyin.*

	1	2	3	4	5	
Çok düşük	☐	☐	☐	☐	☐	Oldukça yüksek

10. Göreve başladığınız zamanı tekrar düşündüğünüzde sizce bu süreci ifade edecek ilk 3 kelime nedir? *

2. Bölüm : Neler Hissettiniz?

Değerli Öğretmenim,

Bu bölümde göreve yeni başladığınızdaki his, düşünce ve tutumlarınızı ifade edebileceğiniz kısımlar oluşturulmuştur. Her bir soruya vereceğiniz detaylı cevaplar araştırmanın sonuçları açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle ilgili alanlara cevaplarınızı açıkça yazabilirsiniz. Samimi cevaplarınız için şimdiden teşekkür ederim.

09.07.2019

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK DENEYİMLERİ

11. 1. Sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olduğunuz günü düşündüğünüzde, mesleki bilgi ve yeterliğiniz açısından neler ifade edebilirsiniz. *

12. 2. Görev yapacağınız kuruma ulaşımınızı nasıl sağladınız? *

(Ulaşım aracınız, kimle/kimlerle gittiğiniz vb. yaşantılarınız.)

13. 3. Görev yapacağınız kuruma ilk gittiğinizde, kendinizi psikolojik ve sosyal açıdan nasıl ifade edersiniz? *

(Neler hissettiniz? Bunları size hissettiren? Görev yerinizin özellikleri vb.)

14. 4. Sınıfınıza ilk girdiğiniz andaki hislerinizi nasıl ifade edersiniz? *

15. 5. Öğrencilerle ilk iletişiminizi nasıl tanımlarsınız? *

09.07.2019

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK DENEYİMLERİ

16. 6. Bugün sınıfınıza girdiğiniz ilk gününüz olsa nasıl bir iletişim yolu kullanırdınız? *

17. 7. Bugün sınıfınıza girdiğiniz ilk gününüz olsa özellikle dikkat edeceğiniz noktalar neler olurdu? *

18. 8. İlk ders anlatımı için hazırlandığınız gün neler yaptınız? *

(ders planı, sınıf yönetimi, etkili iletişim vb.)

19. 9. Yeni bir sınıf öğretmeni olarak yarın ilk dersinizi anlatacak olsanız nasıl bir hazırlık yapardınız? Neler yapardınız? *

(ders planı, sınıf yönetimi, etkili iletişim vb.)

20. 10. İlk ders anlatımı yaptığınız günün sonunda hissettiklerinize dair neler ifade edebilirsiniz? *

09.07.2019

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK DENEYİMLERİ

21. 11. İlk ders anlatımı yaptığınız günü hangi sorunlarla karşılaştınız? *

22. 12. Karşılaştığınız sorunların nedenlerini düşündüğünüzde, bunlar neler olabilir? *

23. 13. Yeni bir sınıf öğretmeni olarak bugün ilk dersinizi anlatacak olsanız, dersinizi nasıl yaparsınız? *

24. 14. Lisans programında aldığınız teorik ve uygulama dersleriyle ilk ders anlatımınızı karşılaştırdığınızda neler ifade edebilirsiniz? *

25. 15. Göreve başladığınız yerde yaşadığınız sorunları çözmek için kimlerden destek aldınız? *

09.07.2019

GÖREVE YENİ BAŞLAYAN SINIF ÖĞRETMENLERİNİN İLK DENEYİMLERİ

26. 16. Göreve başladığınız yerde yaşadığınız sorunları çözmek için kimlerin yardımcı olmasını beklersiniz? *

27. 17. Bir sınıf öğretmeni olarak, göreve ilk başladığınızda yaşadığınız deneyimleri göz önüne alarak, göreve yeni başlayacak meslektaşlarınıza neler önerirsiniz? *

Powered by
 Google Forms

Ek 2. Yazarın Özgeçmişi**ÖZGEÇMİŞ**

Adı Soyadı	Esra DELİCAN
-------------------	--------------

Kişisel	Uyruğu: T.C.
Bilgiler	Doğum Tarihi ve Yeri: 14.03.1988 / Mersin

İletişim	Tel: 0 507 481 96 09
Bilgileri	E-posta: esradelican@hotmail.com

Öğrenim	Lise: 2002–2006 Mersin 75. Yıl Anadolu Öğretmen Lisesi
Bilgileri	Lisans: 2006–2010 Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Yüksek Lisans: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Yüksek Lisans Programı

İş Deneyimi	2011–2012: Millî Eğitim Bakanlığı, Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Derik Pirinçli Köyü İlkokulu, Sınıf Öğretmeni. 2012–2013: Millî Eğitim Bakanlığı, Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Mehmetçik İlkokulu, Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni. 2013-halen: Millî Eğitim Bakanlığı, Sivas İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Muzaffer Sarısözen Ortaokulu, Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni.
--------------------	--
